

The background of the page features a large, semi-transparent watermark of the Latvian Football Federation logo. The logo is circular and contains a central shield with a cross, a soccer ball, and three stars. The shield is flanked by oak leaves and a branch. The text 'LATVIJAS FUTBOLA FEDERĀCIJA' is visible around the perimeter of the logo.

BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS VADLĪNIJAS
Latvijas Futbola federācija

SATURA RĀDĪTĀJS

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI	4
Ievads	4
UEFA stratēģija	5
Vadlīniju attiecināmība	6
Mērķis	6
Definīcijas	6
FUTBOLA FEDERĀCIJAS PIEEJA BĒRNU AIZSARDZĪBAI - PIECI MĒRĶI	10
1. MĒRĶIS: BĒRNU AIZSARDZĪBAS PAMATU RADĪŠANA	11
1.1 Atbildība	11
1.2 Bērnu aizsardzības definīcija	11
1.3 Ko nozīmē kaitējums un ļaunprātīga izmantošana?	11
1.4 Īpaši riski bērnu aizsardzības jomā futbolā	12
1.5 Saikne ar valsts tiesību aktiem vai politiku	13
1.6 Darbības ārpus futbola	13
1.7 Bērnu aizsardzības vadlīniju galvenie principi	14
2. MĒRĶIS: ORGANIZATORISKĀS SAGATAVOTĪBAS UN PREVENTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANA	16
2.1 Vadlīniju ieviešana	16
2.2 Par bērnu aizsardzību atbildīgā darbinieka iecelšana	16
2.3 Droša personāla atlase	17
2.4 Uzvedības kodeksi	17
2.5 Uzraudzība un darbs vienatnē	18
2.6 Apmeklētāji, ieskaitot mēdiju pārstāvjus, bērnu un jauniešu turnīros un citos Futbola federācijas organizētajos pasākumos	20
2.7 Aizsardzība un drošība tiešsaistē	20
2.8 Futbola federācijas partneri	21
3. MĒRĶIS: IZPRATNES VEICINĀŠANA	22
3.1 Izpratnes veicināšana un apmācība	22
3.2 Risku novērtējums	23
3.3 Droša kanāla izveide brīdināšanai par iespējamām problēmām	23

4. MĒRĶIS: SADARBĪBA AR CITIEM UN ZIŅOŠANA PAR PROBLĒMĀM	25
4.1 Sadarbības veidošana ar bērnu aizsardzības organizācijām	25
4.2 Atvērtas darba vides veidošana	25
4.3 Paziņojums par incidentiem un turpmākā rīcība	26
5. MĒRĶIS: PANĀKUMU IZVĒRTĒŠANA BĒRNU AIZSARDZĪBAS JOMĀ	27
NOBEIGUMA NOTEIKUMI	28
PIELIKUMI	29

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

IEVADS

Latvijas Futbola federācija (Futbola federācija) ir izstrādājusi šo bērnu aizsardzības vadlīnijas dokumentu (Vadlīnijas), kura pamatā ir UEFA pieņemtā bērnu tiesību aizsardzības politika (*Child Safeguarding Policy*). Futbola federācija ir salāgojusi UEFA pieņemto bērnu aizsardzības politiku ar tiesību normām, kuras ir spēkā Latvijā, un attiecas uz bērnu tiesību un interešu aizsardzības jomu.

Vadlīnijas apstiprina un pastiprina Futbola federācijas apņemšanos **nodrošināt drošu vidi, pozitīvu pieredzi un prieku spēlēt futbolu visiem bērniem, ievērojot bērna tiesību vienlīdzības principu, tas ir bez jebkādas diskriminācijas** — neatkarīgi no bērna, viņa vecāku, aizbildņu, ģimenes locekļu rases, tautības, dzimuma, valodas, partijas piederības, politiskās un reliģiskās pārliecības, nacionālās, etniskās vai sociālās izcelsmes, dzīvesvietas valstī, mantiskā un veselības stāvokļa, dzimšanas vai citiem apstākļiem (Bērnu tiesību aizsardzības likuma (**BTA likums**) 3. panta otrā daļa).

Vadlīnijas sevī ietver Futbola federācijas pieeju bērnu aizsardzības jomā, galvenos principus, un darbības kā arī uzņemtās saistības, lai šī pieeja tiktu īstenota. Vadlīnijas atspoguļo Futbola federācijas pārliecību par lomu, kāda futbolam var būt bērnu attīstības, veselības un labklājības veicināšanā, un vienlaicīgi pauž arī izpratni par pasaulē piedzīvotajiem gadījumiem, kad dalība futbolā vai citos sporta veidos ir bērniem kaitējusi.

Nepieciešamība pastāvīgi pievērst uzmanību bērnu aizsardzībai un pārkāpumu risku mazināšanai ir jāņem vērā it visās ar futbolu saistītās darbībās, sākot ar personāla atlasīšanu, treneru un partneru meklēšanu, beidzot ar nodarbību un sacensību organizēšanu un vadīšanu. Bērnu aizsardzībai uzmanība ir jāpievērš arī tad, kad tiek izstrādātas un organizētas ar futbolu saistītās aktivitātes, piemēram, futbola popularizēšanas pasākumi, u.tml.

Vadlīnijas ir radītas pēc iespējas visaptverošas, tomēr, ņemot vērā dažādos apstākļus, kādos iespējams futbola spēles var tikt organizētas un kādos futbols var tikt spēlēts, var rasties situācijas, kuras šajās Vadlīnijās nav atrunātas, vai var rasties jautājumi par to, kā tās īstenot. Katrā gadījumā, šādas situācijas jārisina un lēmumi jāpieņem, ievērojot bērnu intereses un vadoties no Vadlīniju mērķa.

Pēc nepieciešamības, papildus padoma saņemšanai, vienmēr ir jāsaazinās ar par bērnu aizsardzību atbildīgo darbinieku Latvijas Futbola federācijā.

Vadlīniju pamatā ir **pieci mērķi** (darbības jomas), kuriem būtu jābūt katra futbola kluba un sporta skolas darbības pamatā, lai rīkotos atbilstoši un novērstu jebkādu risku nodarīt kaitējumu bērniem futbolā.

UEFA STRATĒGIJA

UEFA vēlas, lai Eiropas futbols būtu droša, pozitīva un jautra vide ikvienam neatkarīgi no vecuma, dzimuma, etniskās piederības, sociālās izcelsmes, reliģijas, spējām vai

iesaistīšanās līmeņa. Tas ir divtik svarīgi, kad tiek skarti bērni, jo bērni ir neaizsargātākā sabiedrības daļa. UEFA ir pilnībā apņēmusies uzlabot bērnu aizsardzības līmeni sportā un jo īpaši futbolā.

UEFA kā Eiropas futbola pārvaldes institūcija savu stratēģiju no 2019. līdz 2024. gadam ir koncentrējusi uz augstu standartu saglabāšanu bērna aizsardzībai futbolā. Šīs stratēģijas pamatā ir **pieci pīlāri: futbols, uzticība, konkurētspēja, labklājība un atbildība**.

Miljoniem jauniešu katru dienu piedalās sporta pasākumos visā Eiropā. UEFA vēlreiz apliecina savu apņemšanos nodrošināt meiteņu un zēnu drošu dalību futbolā visos līmeņos.

Ar savu politiku, praksi un procedūrām UEFA atbalsta preventīvu risku mazināšanu un atbildīgu rīcību, lai nodrošinātu, ka visi incidenti tiek efektīvi risināti. UEFA bērnu aizsardzības politika ir rezultāts apjomīgām konsultācijām ar bērnu tiesību ekspertiem un UEFA nacionālajām asociācijām. Politika ir daļa no plašākas pieejas bērnu aizsardzībai, kas ietver sevī arī apmācību.

Kā norādījis Teodors Teodoridis (UEFA ģenerālsekretārs), UEFA misija ir iekļaut bērnu aizsardzības principus it visā, ko dara futbola kopiena, kā arī piešķirt futbola kopienai iespēju pašai izrādīt iniciatīvu. UEFA atzīst, ka daudzas nacionālās asociācijas jau ir ieviesušas atbilstošas politikas, vadlīnijas, procedūras un apmācības, par ko UEFA izsaka lielu pateicību. UEFA vēlas, lai šis bērnu aizsardzības resursu dokumentu kopums būtu dinamisks, kas regulāri tiek atjaunināts, pamatojoties uz nacionālo asociāciju atsauksmēm un praktisko pieredzi. UEFA turpinās atbalstīt asociāciju pūliņus, lai nodrošinātu, ka bērnu aizsardzība ir daļa no visas futbola kultūras.

VADLĪNIJU ATTIECINĀMĪBA - Vadlīnijas ir paredzētas **Futbola federācijas biedriem**, Futbola federācijas **nodibinājumiem** un **ikvienam, kas darbojas un ir iesaistīts Latvijas futbolā**, un **jebkurai organizācijai**, kurai ir saistoši Futbola federācijas noteikumi, vai kura ir jebkādā veidā saistīta ar Futbola federāciju un tās darbību.

MĒRĶIS

Vadlīnijas ir izstrādātas, lai palīdzētu tiem, kas strādā ar bērniem futbolā. Vadlīnijas ar tās saistošajiem dokumentiem, tostarp izglītojošiem un saziņas materiāliem, ir izstrādātas, lai palīdzētu ikvienam, kas iesaistīts futbolā, rīkoties bērnu vislabākajās interesēs un aizsargātu bērnus no vardarbības, un reaģētu uz jebkuriem starpgadījumiem.

DEFINĪCIJAS

Bērns

Persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, izņemot tās personas, kuras saskaņā ar likumu izsludinātas par pilngadīgām vai stājušās laulībā pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas (BTA likuma 3. panta pirmā daļa).

Ļaunprātīga izmantošana

Slikta izturēšanās, pārmērīga vai kaut kāda veida negodīga izmantošana, vai bezdarbība, kas rada kaitējumu vai kaitējuma risku tādā apmērā, kas var traucēt bērna attīstībai.

Ļaunprātīga izmantošana ietver fizisku, emocionālu, psiholoģisku, seksuālu vardarbību, nolaidību un nolaidīgu izturēšanos, iebiedēšanu un jebkāda veida ekspluatāciju neatkarīgi no tā, vai tā ir nodarīta klātienē vai tiešsaistē (UEFA bērnu aizsardzības politikas 3. pants).

Nolaidība ir bērna aprūpes un uzraudzības pienākumu nepildīšana vai pavirša, nevērīga pildīšana (BTA likuma 1. panta 13.¹ punkts).

Par aizbildnības vai aizgādības izmantošanu, kaitējot aizbilstamajam vai aizgādībā esošajam (aizbildņa tiesību ļaunprātīga izmantošana), ir paredzēta kriminālatbildība (Krimināllikuma 171. pants).

Par noziedzīgu nodarījumu atzīstams ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarīts nodarījums (darbība vai bezdarbība), kurš paredzēts šajā likumā un par kura izdarīšanu draud kriminālsods.

Par noziedzīgu nav atzīstams nodarījums (darbība vai bezdarbība), kam ir šajā likumā paredzēta nodarījuma sastāva pazīmes, bet kas izdarīts apstākļos, kuri izslēdz kriminālatbildību. (Krimināllikuma 6.pants)

Vardarbība

Visu veidu fiziska vai emocionāla cietsirdība, seksuāla vardarbība vai cita veida izturēšanās, kas apdraud vai var apdraudēt bērna veselību, dzīvību, attīstību vai pašcieņu (BTA likuma 1. panta 9.¹ punkts).

Par pamešanu novārtā, fizisku vai emocionālu vardarbību pret bērnu iestājas likumā noteiktā atbildība (BTA likuma 81. pants).

Par cietsirdīgu vai vardarbīgu apiešanos ar bērnu, ja ar to bērnam nodarītas fiziskas vai psihiskas ciešanas un ja tās nodarījušas personas, no kurām cietušais ir materiāli vai citādi atkarīgs (cietsirdība un vardarbība pret nepilngadīgo), ir paredzēta kriminālatbildība

(Krimināllikuma 174. pants).

Nevienā vardarbības pret bērnu epizodē nav vainojams bērns.

Fiziskā vardarbība

Bērna veselībai vai dzīvībai bīstams apzināts spēka pielietojums saskarsmē ar bērnu vai apzināta bērna pakļaušana kaitīgu faktoru, tai skaitā tabakas dūmu iedarbībai (BTA likuma 1. panta 11. punkts).

Fiziski vardarbīga izturēšanas pret bērnu ir saistīta ar situācijām, kuru rezultātā bērnam apzināti tiek nodarītas fiziskas ciešanas, rodas miesas bojājumi (piemēram, sišana, pēršana, piesiešana, sasiešana, purināšana, kratīšana, priekšmetu mešana bērna virzienā, dedzināšana, piespiedu turēšana ūdenī, kniebšana, u.c.).

Fizisks kaitējums bērnam var tikt nodarīts arī tad, ja vecāks vai aprūpētājs izliekas neredzam slimības simptomus vai apzināti izraisa apstākļus, kas pasliktina bērna veselības stāvokli, izraisa slimību (UEFA bērnu aizsardzības politikas 3. pants).

Emocionāla vardarbība

Bērna pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiska ietekmēšana draudot viņam, lamājot, pazemojot viņu, bērna klātbūtnē vardarbīgi izturoties pret viņa tuvinieku vai citādi kaitējot viņa emocionālajai attīstībai (BTA likuma 1. panta 12. punkts).

Emocionāla vardarbība ir tāda rīcība, kas liek bērnam atkārtoti un ilgstoši izjust emocionālu spriedzi, un tādas izjūtas kā bailes, pazemojumu, uztraukumu pieaugušā rīcības rezultātā, apdraudot vai ietekmējot vecumam atbilstošu emocionālo attīstību (piemēram, bērna kritizēšana, kaunināšana, noniecināšana, bērna vecumam vai spējām neatbilstošas prasību izvirzīšana, neadekvātu sodu izmantošana, bērna ignorēšana, kaitināšana, vardarbība pret citiem, tai skaitā pret dzīvniekiem bērna klātbūtnē, u.c.).

Nolaidība

Emocionālās vardarbības veids.

Bērna ignorēšana, apzināta vai neapzināta nolaidība vai izvairīšanās no atbildības par bērna audzināšanu, kas apdraud bērna fizisko, garīgo, morālo vai sociālo attīstību, viņa ķermeņa integritāti, fizisko vai garīgo veselību (piemēram, neatbilstošs uzturs, apgērba, higiēnas, siltuma, drošības, veselības aprūpes, izglītības nenodrošināšana, emocionālo attiecību trūkums vai neesamība, u.c.).

Pamešana novārtā ir ilgstoša vai sistemātiska nolaidība pret bērnu, kas kaitē vai var kaitēt bērna attīstībai, vai rada bērnam fiziskas vai psihoemocionālas ciešanas (BTA likuma 1. panta 13.² punkts).

Bērna aprūpes pienākumu nepildīšana ir bērna fizisko, emocionālo, sociālo vajadzību, veselības aprūpes un izglītības nenodrošināšana, kā arī bērna vecumam neatbilstoša aprūpe, kas ilgtermiņā apdraud bērna veselību un attīstību (BTA likuma 1. panta 13.³ punkts). Par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu vecākiem, vai personai, kuras aprūpē bērns ir nodots ar bāriņtiesas lēmumu, vai personai, kura nodrošina bērna īslaicīgu aprūpi, iestājas likumā noteiktā atbildība (BTA likuma 85. pants).

Par septiņu gadu vecumu nerasnieguša bērna atstāšanu bez uzraudzības, ja to izdarījusi persona, kura atbildīga par bērna uzraudzību, iestājas likumā paredzētā atbildība. Arī par bērna uzraudzīšanu, atrodoties alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē, kas var ierobežot spējas nodrošināt bērna drošību un aizsardzību no iespējamām bērna dzīvības un veselības apdraudējumiem, ja to izdarījusi persona, kura atbildīga par bērna uzraudzību, iestājas likumā paredzētā atbildība (BTA likuma 83. pants).

Seksuālā vardarbība

Bērna iesaistīšana seksuālās darbībās, ko bērns nesaprot vai kam nevar dot apzinātu piekrišanu (BTA likuma 1. panta 10. punkts).

Seksuālā vardarbība ietver arī nepiemērotas darbības vai situācijas, kam bērna attīstība vēl nav viņu sagatavojusi (UEFA bērnu aizsardzības politikas 3. pants), kas ir ar likumu vai sabiedrības "tabu" pārkāpumus, vai lai varmāka saņemtu seksuālu stimulāciju vai apmierinājumu.

Seksuālā vardarbība var izpausties starp pieaugušo un bērnu, starp vecāku bērnu un jaunāku bērnu, vai kad cita persona pielieto spēku pret citu, neskatoties uz tās vecumu.

Seksuālā vardarbība var izpausties gan tiešos, gan netiešos seksuālos kontaktos (piemēram, skūpstīšana, dzimumakts, bērnu ķermeņa aizskaršana, zvani un ziņu sūtīšana, kas satur seksuāla rakstura informāciju, bērna iesaistīšana pornogrāfisku materiālu skatīšanā vai veidošanā, seksuālu darbību skatīšanā, bērna mudināšana uz seksuāli nepiemērotu uzvedību,

attiecīgas leksikas lietošana, u.c.).

Iebiedēšana

Īpašs vardarbības veids saukts arī par mobingu, kurā bērns ir pakļauts ilglaicīgai, tīšai un sistemātiskai iedarbībai no citu cilvēku, tai skaitā vienaudžu puses.

Var izpausties tiešu sāpju izraisīšanas veidā (piemēram, sišana, u.c.) vai netieši – verbāli, emocionāli (piemēram, apsūkāšana, pazemošana, baumu izplatīšana, aizvainošana sabiedrības vai vienaudžu priekšā, draudēšana, u.c.).

Iebiedēšana var izpausties arī klusējot kā boikotēšana, izolācija (UEFA bērnu aizsardzības politikas 3. pants).

Bērnu vidū to parasti dara vairāki vienaudži apvienojoties pret kādu vājāku vai citādi atšķirīgu (piemēram, bērns tiek gaidīts pēc skolas, izsekots uz ielas, apsmiets citu bērnu klātbūtnē, u.c.).

Aizsardzība

Daļa no drošības un labklājības veicināšanas. Tā attiecas uz darbībām, kas tiek veiktas, lai aizsargātu konkrētus bērnus, kuri cieš vai varētu ciest būtisku kaitējumu (UEFA bērnu aizsardzības politikas 3. pants).

Bērnu aizsardzība

Latvijas Futbola federācijas pienākums nodrošināt, lai futbols būtu droša, pozitīva un patīkama pieredze visiem bērniem un lai visi bērni būtu pasargāti no kaitējuma, tostarp ļaunprātīgas izmantošanas, spēlējot futbolu jebkurā statusā un jebkurā līmenī.

Ietver gan preventīvus pasākumus, lai samazinātu kaitējuma iespējamību, gan reaģējošas darbības, kuru mērķis ir nodrošināt, lai iespējamo problēmu gadījumā tās tiek risināti pienācīgā veidā un savlaicīgi (UEFA bērnu aizsardzības politikas 3. pants).

Kaitējums

Katrs bērnu tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība vai bezdarbība, kuras rezultātā bērnam tiek radīts kaitējums vai potenciāls kaitējums (fiziskas, garīgas ciešanas).

"Vardarbību pret bērnu veido visas fiziskās un/vai emocionālās cietsirdības (nežēlības), seksuālās vardarbības, novārtā pamešanas vai nolaidīgas izturēšanās vai komerciālas vai savādākas ekspluatācijas formas, kas var izraisīt reālu vai potenciālu kaitējumu bērna veselībai, dzīvībai, attīstībai vai pašcieņai, bērnam atrodoties atbildības, uzticēšanās un/vai varas attiecību kontekstā" (PVO, 1999)

letekme uz bērnu darbībām, kas apdraud viņa drošību un labklājību (UEFA bērnu aizsardzības politikas 3. pants).

Incidents

Attiecas uz gadījumiem, kad tiek izteikts apgalvojums, pat ja tas nav pierādījumos balstīts, ka bērns tiek ļaunprātīgi izmantots vai, iespējams, tiks ļaunprātīgi izmantots (UEFA bērnu aizsardzības politikas 3. pants).

Ziņošana

Palīdzības meklēšana Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijā, bērņtiesā, Tiesībsarga birojā vai citās organizācijās un iestādēs, kuru kompetencē ir izskatīt jautājumus par bērnu tiesību aizsardzību, tai skaitā vēršanās policijā vai pie citām tiesībsargājošām iestādēm saistībā ar incidentu.

Pārbaudes

Darbības, kas veiktas balstoties uz sākotnējiem novērtējumiem (UEFA bērnu aizsardzības politikas 3. pants).

Amatpersonas

Visi valdes locekļi, komiteju locekļi, treneri, tiesneši un tiesnešu palīgi, kā arī jebkuras citas personas, kuras FIFA, konfederācijā, asociācijā, līgā vai klubā ir atbildīgas par tehniskiem, medicīniskiem un administratīviem jautājumiem, kā arī citas personas, kuras darbojas saskaņā ar FIFA statūtiem (izņemot spēlētājus un starpniekus), kā noteikts Futbola federācijas statūtos.

Personāls

Ikviena persona, kura strādā Futbola federācijā vai darbojas tās vārdā jebkurā līmenī un jebkurā statusā.

Par bērnu aizsardzību atbildīgais darbinieks

Latvijas Futbola Federācijas iecelta Persona, kura ir atbildīga Futbola federācijā par to, lai Vadlīnijas tiek īstenotas un tiek ievērota bērnu aizsardzība.

Futbola federācija

Latvijas Futbola federācija (**LFF**), kas ir vienīgā futbola asociācija Latvijā, kuru ir atzinusi FIFA un UEFA, un tā ir atbildīga par futbola attīstību valstī, kā arī tai ir tiesības pārstāvēt Latviju FIFA, UEFA un citās sporta institūcijās. Futbola federācijai pieder ekskluzīvas tiesības organizēt un vadīt visu līmeņu futbola sacensības. Futbola federācija ir gan FIFA, gan UEFA biedrs kopš 1992. gada.

UEFA

Eiropas Futbola asociāciju savienība, kas dibināta 1954. gadā, ar galveno mītņi Nionā (Šveice).

FIFA

Starptautiskā Futbola federāciju asociācija, kas dibināta 1904. gada 21. maijā, ar centrālo biroju Cīrihē (Šveicē).

FUTBOLA FEDERĀCIJAS PIEEJA BĒRNU AIZSARDZĪBAI - 5 MĒRĶI

Ievērojot to, ka bērns ir fiziski un intelektuāli nenobriedusi persona, bērna tiesību un brīvību aizsardzībai ir vajadzīga īpaša gādība.

Bērnu tiesību aizsardzības pamatideja tiesību aktos nostiprināta ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā, kurā ir noteikts, ka *“Mātēm un bērniem ir tiesības uz īpašu aizsardzību un palīdzību. Visiem bērniem, gan laulībā, gan ārpus laulības dzimušajiem, ir jāsaņem vienāda sociālā aizsardzība.”* (ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācijas 25. panta otrā daļa).

Atzīstot bērnu vienlīdzīgās tiesības uz visām brīvībām, kas pasludinātas ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā, starptautiskā sabiedrība ir atzinusi, ka bērniem ir jānodrošina papildus palīdzību un atbalstu.

Latvijas Republikas Satversmes 110. pantā ir noteikts, ka *“Valsts aizsargā un atbalsta laulību — savienību starp vīrieti un sievieti, ģimeni, vecāku un bērna tiesības. Valsts īpaši palīdz bērniem invalīdiem, bērniem, kas palikuši bez vecāku gādības vai cietuši no varmācības.”*

Saskaņā ar ANO Bērnu tiesību konvenciju, kā arī BTA likumu, pirmās personas, kas nodrošina bērna un viņa tiesību aizsardzību, ir bērna vecāki vai bērna aizbildņi. Tieši bērna vecāki vai aizbildņi ir personas, kas ir tiešā un ciešā saskarē ar bērnu ikdienā, kuras bērns uzklausa un uztver kā paraugu. Šīs personas ir pirmās, kurām rūp bērna labsajūta, intereses un attīstība, un kurām ir pienākums nodrošināt bērnu aizsardzību.

Valstiskā līmenī bērna tiesību aizsardzību nodrošina valsts un pašvaldības institūcijas, sociālās palīdzības un veselības aprūpes institūcijas, izglītība, un kultūras iestādes, darba devēji, nevalstiskās organizācijas.

Futbola federācijai ir pienākums nodrošināt bērnu aizsardzību futbolā, atbilstoši savai kompetencei.

Vadlīniju un tās attiecināmo rīku kopums (citi saistošie dokumenti, tostarp izglītojošie un saziņas materiāli) ir vērsti uz pieciem mērķiem jeb darbības jomām.

Šo mērķu sasniegšana ir neatņemama sastāvdaļa gan bērnu aizsardzības veicināšanā, gan futbola vērtību uzturēšanā.

Šie pieci mērķi ir šādi:

MĒRĶIS:1

Bērnu aizsardzības pamatu radīšana.

MĒRĶIS:2

Organizatoriskās sagatavotības un preventīvas darbības nodrošināšana.

MĒRĶIS:3

Izpratnes veicināšana.

MĒRĶIS:4

Sadarbība ar citiem un ziņošana par problēmām.

MĒRĶIS:5

Panākumu izvērtēšana bērnu aizsardzības jomā.

1. MĒRĶIS: BĒRNU AIZSARDZĪBAS PAMATU RADĪŠANA

1.1 ATBILDĪBA

- 1.1.1 Ikvienai personai ir pienākums sargāt savu un citu bērnu drošību, ne vēlāk kā tajā pašā dienā ziņot policijai, bāriņtiesai vai citai bērna tiesību aizsardzības institūcijai par jebkādu vardarbību un noziedzīgu nodarījumu vai administratīvu pārkāpumu pret bērnu, par viņa tiesību pārkāpumu vai citādu apdraudējumu, kā arī tad, ja personai ir aizdomas, ka bērnam ir priekšmeti, vielas vai materiāli, kas var apdraudēt paša bērna vai citu personu dzīvību vai veselību (BTA likuma 73. panta pirmā daļa).
- 1.1.2 Ikvienai personai, kura strādā Futbola federācijas labā vai darbojas tās vārdā jebkurā līmenī un jebkurā statusā, ir jāapzinās sava atbildība bērnu interešu nodrošināšanā un labklājības aizsargāšanā. Ikvienam ir pienākums veikt atbilstošus pasākumus Vadlīniju īstenošanai.
- 1.1.3 Lai gan visi ir atbildīgi par bērnu aizsardzību, Futbola federācija un par bērnu aizsardzību atbildīgais darbinieks aktīvi palīdz un mudina Futbola federācijas biedrus, īpaši klubus un skolas, ieviest šo Politiku to darbībā, lai nodrošinātu efektīvus aizsardzības pasākumus.

1.2 BĒRNU AIZSARDZĪBAS DEFINĪCIJA

- 1.2.1 Šajā Politikā "**bērnu aizsardzība**" ir definēta kā Futbola federācijas pienākums nodrošināt, lai futbols būtu droša, pozitīva un patīkama pieredze visiem bērniem un, lai visi bērni būtu pasargāti no kaitējuma, tostarp ļaunprātīgas izmantošanas, spēlējot futbolu jebkurā statusā un jebkurā līmenī.
- 1.2.2 Bērnu aizsardzība ietver gan **preventīvus pasākumus**, lai samazinātu kaitējuma iespējamību, gan arī **reaģējošas darbības**, kuru mērķis ir nodrošināt, lai iespējamo problēmu gadījumā tās tiek risinātas pienācīgā veidā un savlaicīgi.
- 1.2.3 Bērnu aizsardzība atspoguļo nepieciešamību aizstāvēt bērnu intereses un ievērot gan starptautiskos standartus, gan vietējos tiesību aktus, jo īpaši attiecībā uz aizdomām, kas saistītas ar potenciāli noziedzīgām darbībām.
- 1.2.4 Bērnu aizsardzība ir **daļa no drošības un labklājības veicināšanas**, un attiecas uz darbībām, kas tiek veiktas, lai aizsargātu konkrētus bērnus, kuri cieš vai varētu ciest būtisku kaitējumu.
- 1.2.5 Saskaņā ar ANO Bērnu tiesību konvenciju un BTA likumu "bērns" ir persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, izņemot tās personas, kuras saskaņā ar likumu izsludinātas par pilngadīgām vai stājušās laulībā pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas.

1.3 ĪPAŠI RISKI BĒRNU AIZSARDZĪBAS JOMĀ FUTBOLĀ

- 1.3.1 Futbolā ir vairākas ļoti specifiskas situācijas, kurās var rasties kaitējums un ļaunprātīga izmantošana.
- 1.3.2 **Fiziskas traumas.** Katrs sporta veids ir saistīts ar zināmu fizisku traumu un

savainojumu risku, un futbols nav izņēmums. Tomēr vēlme gūt panākumus un uzvarēt var nozīmēt, ka bērni ir spiesti darīt to, kas nav saprātīgs vai nav atbilstoši bērnu vecumam un viņu spēju līmenim.

- 1.3.3 **Spiediens rezultāta dēļ.** Uzvara ir svarīga futbola sastāvdaļa. Tomēr, pieprasot no bērniem augstus rezultātus un radot tiem pārmērīgu spiedienu, lai tiktu gūti panākumi, bērniem var tikt nodarīts psiholoģisks, emocionāls un fizisks kaitējums.
- 1.3.4 **Fiziskā aprūpe.** Ģērbtuves, dušas un situācijas, kas saistītas ar tuvu fizisku kontaktu (piemēram, fizioterapija un citas procedūras) var radīt iespēju bērnu iebiedēt, neatbilstoši fotografēt vai filmēt un seksuāli izmantot.
- 1.3.5 **Braucieni ar nakšņošanu.** Nakšņošanas braucieni var radīt daudzus potenciālus riskus, tostarp neatbilstošu uzraudzību, bērnu pazušanu, bērnu piekļuvi alkoholem vai neatbilstošām televīzijas pārraidēm, problēmas ar sociālo mediju izmantošanu un ļaunprātīgas izmantošanas iespējas, īpaši seksuālo vardarbību.
- 1.3.6 **Ciešas attiecības.** Komandas attiecības ar treneri un citu atbalsta personālu (piemēram, fizioterapeitiem un ārstiem) ir svarīgs un pozitīvs futbola aspekts. Daudzi bērni ar saviem treneriem izveido ciešas un uzticības pilnas attiecības, kurām bieži vien ir ļoti svarīga loma bērnu dzīvē, it īpaši, ja bērniem nav pozitīvu, atbalstošu attiecību ar citiem pieaugušajiem. Tomēr, lai gan daudzi treneri veido ļoti spēcīgas attiecības, kas ir viņu aizgādībā esošo bērnu interesēs, var rasties arī iespējas ļaunprātīgi izmantot šo autoritāti un uzticību, un nodarīt kaitējumu bērniem.

1.4 SAIKNE AR VALSTS TIESĪBU AKTIEM VAI POLITIKU

- 1.4.1 Vadlīnijas nosaka minimālās prasības bērnu aizsardzības jomā.
- 1.4.2 Visiem pasākumiem un darbībām, Vadlīniju ietvaros, ir jābūt saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem. (**19. pielikums “Tiesību aktu un uz to pamata izdoto saistošo dokumentu saraksts, kas reglamentē bērnu aizsardzības jomu Latvijas Republikā”**).

1.5 DARBĪBAS ĀRPUS FUTBOLA

- 1.5.1 Vadlīnijas ir regulē mijiedarbību ar bērniem, kas notiek darba un aktivitāšu laikā jebkurā līmenī un jebkurā statusā, par ko ir atbildīga Futbola federācija, Futbola federācijas biedri, nodibinājumi un jebkura organizācija, kurai ir saistoši Futbola federācijas noteikumi, vai kura ir jebkādā veidā saistīta ar Futbola federāciju.
- 1.5.2 Tomēr neatbilstoša vai nekorekta uzvedība ārpus futbola aktivitātēm, neatkarīgi no tā, vai rīcība veikta individuāli vai kolektīvi, arī var pārkāpt šajās Vadlīnijās noteiktos principus un graut futbola vērtības (piemēram, nepiemērota informācijas satura ievietošana sociālajos medijos, privātas seksuālas aktivitātes ar bērniem).
- 1.5.3 Ja rodas iepriekš norādītās situācijas (incidents), ir nepieciešams rūpīgi izvērtējums, un, pieņemot lēmumu par sadarbības turpināšanu ar incidentā iesaistīto personu, prioritārai jābūt bērnu drošībai un interešu aizsardzībai. Šāds izvērtējums var ietvert ziņošanas pienākumu par bērnu aizsardzību atbildīgajam

darbiniekam, kurš pēc nepieciešamības savukārt vēršas ar paziņojumu pie attiecīgajām tiesībsargājošām iestādēm.

1.6 BĒRNU AIZSARDZĪBAS VADLĪNIJU GALVENIE PRINCIPI

- 1.6.1 Futbolam jābūt drošai, pozitīvai un patīkamai pieredzei visiem bērniem.
- 1.6.2 Visiem bērniem ir vienādas tiesības uz aizsardzību, labklājības veicināšanu un līdzdalību neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma, seksuālās orientācijas, etniskās piederības, sociālās izcelsmes, reliģijas, spēju līmeņa vai invaliditātes.
- 1.6.3 Visas darbības un pasākumi bērnu aizsardzības jomā ir jāveic bērnu interesēs.
- 1.6.4 Ikviens ir atbildīgs par bērnu aizsardzību. Arī paši bērni var nodrošināt aizsardzību, palīdzot pasargāt sevi un citus bērnus, tomēr galvenā atbildība gulstas uz pieaugušajiem.
- 1.6.5 Bērnu aizsardzības pasākumiem jābūt visaptverošiem un nediskriminējošiem, apzinoties, ka daži bērni (piemēram, bērni ar invaliditāti) var būt pakļauti paaugstinātam ļaunprātīgas izmantošanas riskam.
- 1.6.6 Pārredzamība un atklātība ir būtiska bērnu aizsardzībai. Ļaunprātīgas izmantošanas un kaitējuma nodarīšanas risks ievērojami palielinās, ja personāls, brīvprātīgie, partneri, bērni, ģimenes un sabiedrība nejūtas pilnvaroti izteikt savas bažas.
- 1.6.7 Jebkuras aizdomas, bažas par bērna drošību un aizsardzību ir jāuztver nopietni. Vajadzības gadījumā jāveic atbilstoši pasākumi, lai aizsargātu bērnu, tostarp sniedzot paziņojumu tiesībsargājošām institūcijām un bērnu aizsardzības iestādēm.
- 1.6.8 Neviena organizācija nevar aizsargāt bērnus, strādājot izolēti, līdz ar to ir jāsadarbojas ar citām organizācijām, valsts un pašvaldību iestādēm (piemēram, Labklājības ministriju vai citu ministriju, kas pilnvarota rīkoties bērnu tiesību aizsardzības jautājumos savas kompetences ietvaros, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, bāriņtiesām, u.c.), Tiesībsargu, un citām organizācijām vai apvienībām, ja nepieciešams.
- 1.6.9 Jāsaglabā konfidencialitāte un iesaistīto personu dati nedrīkst tikt izpausti (tostarp personas, kura izvirza jautājumu par iespējamo incidentu, vārds/uzvārds un citas identificējošas ziņas, iespējami aizskartā bērna vārds/uzvārds un citas identificējošas ziņas, un iespējami vainīgās personas vārds/uzvārds un citas identificējošas ziņas). Identificējošas ziņas (dati) par iesaistītām personām var tikt izpaustas tikai saskaņā ar likumu un gadījumos, kad informācija ir jāsniedz tiesībsargājošām iestādēm vai citām institūcijām, saskaņā ar likumu, un lai nodrošinātu bērna tiesību aizsardzību (piemēram, ja, iespējams, ir izdarīts noziedzīgs nodarījums par ko ir paredzēta kriminālatbildība, u.c.).
- 1.6.10 Visi pasākumi bērnu aizsardzības jomā ir jāīsteno saskaņā ar Latvijas Republikā spēkā esošajiem tiesību aktiem un atzītajām starptautiskajām tiesībām.

2. MĒRĶIS: ORGANIZATORISKĀS SAGATAVOTĪBAS UN PREVENTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANA

2.1 VADLĪNIJU IEVIEŠANA

- 2.1.1 Futbola federācija kā vienīgā futbola asociācija Latvijā, kuru ir atzinusi FIFA un UEFA, un kura ir atbildīga par futbola attīstību valstī, ir nolēmusi pieņemt šīs Vadlīnijas. Futbola federācijas biedri, nodibinājumi un ikviens, kas darbojas un ir iesaistīts Latvijas futbolā kā arī jebkura organizācija, kurai ir saistoši Futbola federācijas noteikumi, jo īpaši, amatieru un profesionālie futbola klubi un sporta skolas, tiek mudināti izmantot Vadlīnijas jautājumos, kas attiecas uz bērnu tiesību un interešu aizsardzību.
- 2.1.2 Vadlīnijas ir piemērojamas un tajā ietvertie nosacījumi un principi savā darbībā ir jāievēro ikvienam, kas strādā Futbola federācijā vai darbojas tās vārdā, un jebkurai ar Futbola federāciju saistītai organizācijai, jebkurā līmenī un jebkurā statusā, un ikvienam, kurš ir iesaistīts Eiropas futbolā vai saistīts ar to.
- 2.1.3 Vadlīnijas ir izstrādātas latviešu valodā un tās tulkojums būs pieejams gan krievu, gan angļu valodās. Nesakritību vai dažādu tulkojumu interpretāciju gadījumos par vadošu ir uzskatāma latviešu valoda. Vadlīnijām ir jābūt pieejamai ikvienam, kas strādā Futbola federācijā vai darbojas tās vārdā jebkurā līmenī un jebkurā statusā, Futbola federācijas biedriem, nodibinājumiem, jo īpaši amatieru un profesionāliem futbola klubiem un sporta skolām.

2.2 PAR BĒRNU AIZSARDZĪBU ATBILDĪGĀ DARBINIEKA IECELŠANA

- 2.2.1 Administratīvā līmenī Futbola federācija ieceļ par bērnu aizsardzību atbildīgo darbinieku, lai nodrošinātu Vadlīniju īstenošanu un ievērošanu Futbola federācijā. Šis speciālists sazinās ar par bērnu aizsardzību atbildīgajiem darbiniekiem no citām iestādēm un organizācijām, tostarp citām nacionālajām asociācijām un ar tām saistītajiem amatieru un profesionālajiem klubiem, sporta skolām.
- 2.2.2 Futbola klubiem un Futbola akadēmijām, ievērojot aktuālajos Futbola Federācijas jaunatnes futbola klubu un meiteņu futbola nodaļu akreditācijas nolikumos noteikto, ir pienākums no sava personāla vidus iecelt vienu personu, kas ir atbildīga par bērnu aizsardzību.
- 2.2.3 Par bērnu aizsardzību atbildīgā darbinieka loma ir darboties kā kontaktpersonai un konsultēt, atbalstīt un palīdzēt īstenot Vadlīnijas un ar to saistītās procedūras, tostarp reaģējot uz īpašiem gadījumiem, aizdomām un starpgadījumiem.
- 2.2.4 Par bērnu aizsardzību atbildīgā darbinieka pienākumus ieteicams uzticēt kādam, kam jau ir zināmas zināšanas šajā jomā. Tomēr to var uzticēt ikvienam, kurš ir patiesi apņēmies nodrošināt bērnu aizsardzību un kurš ir iemantojis kolektīva cieņu un spēj veikt atbilstošos uzdevumus (**8. pielikums "Par bērnu aizsardzību atbildīgā darbinieka loma un pienākumi"**).

2.3 DROŠA PERSONĀLA ATLASE

- 2.3.1 Personālas, kuras strādā ar bērniem, ir atbildīgas par bērna veselības un dzīvības aizsardzību, par to, lai bērns būtu drošībā, lai viņam tiktu sniegti kvalificēti pakalpojumi un ievērotas citas viņa tiesības (BTA likuma 72. panta pirmā daļa).
- 2.3.2 Personāla atlases procedūrai ir jābūt tādai, lai varētu tikt identificēti kandidāti, kuri var radīt risku bērniem un lai tiktu novērstas iespējas šādām personām strādāt ar bērniem (drošas personāla atlases procedūras). Personāla atlases procedūras var ietvert gan priekšatlases, gan atlases, gan arī pēc atlases darbības (**9. pielikums "Droša personāla atlase"**).
- 2.3.3 Pieņemot darbā personālu ir jāpieprasa informāciju par šo personu iepriekšējo darbību, kompetenci un pieredzi (BTA likuma 72. panta trešā daļa). Lai nepieļautu, ka nepiemēroti cilvēki strādā ar bērniem, jebkuram kandidātam vispirms ir jāiziet visas drošas personāla atlases procedūras, pilna biogrāfijas un rekomendāciju pārbaude, kā arī jāsaņem instruktažas par Vadlīnijām. Lai persona varētu pildīt pienākumus, ir nepieciešamas ziņas no Sodu reģistra, lai pārliecinātos par personas atbilstību darbam, kā arī šīs ziņas ir atkārtoti jāpārbauda ne retāk kā reizi gadā.
- 2.3.4 Dažos izņēmuma gadījumos darbs var sākties pirms sākotnējo pārbažu pabeigšanas, tomēr šādās situācijās ir jāveic papildu pasākumi (piemēram, papildu uzraudzība un stingrs aizliegums strādāt vienatnē), lai organizācija būtu pārliecināta, ka risks bērniem ir samazināts līdz minimumam. Izņēmums neattiecas uz ziņu saņemšanas no Sodu reģistra.
- 2.3.5 Ieraksti par drošu darbā pieņemšanas procedūru (piemēram, rekomendācijas) jāglabā personas lietā. Šī informācija ir jāuzglabā un jāiznīcina saskaņā ar spēkā esošiem regulējumiem par personas datu aizsardzību.

2.4 UZVEDĪBAS KODEKSI

- 2.4.1 Personām, kas strādā Futbola federācijā un tās vārdā, ir jāievēro skaidri rīcības kodeksi. Tajos ir izklāstītas skaidras prasības bērnu aizsardzībai, kā arī sīki izstrādāti sagaidāmās un aizliegtās uzvedības principi (**5. pielikums "Rīcības kodekss pieaugušajiem"**).
- 2.4.2 Dalība Futbola federācijas darbā un tās organizētajos pasākumos būs atkarīga no tā, vai attiecīgā persona parakstīs un piekritīs uzvedības kodeksa noteikumiem, kas būs saistīts ar visiem darba līgumiem.
- 2.4.3 Uz jebkuru uzvedības normu pārkāpumu ir tūlītēja reakcija. Šādā gadījumā tiek ievērota konfidencialitāte un attiecīgā informācija tiek izmantota vienīgi situācijās, kur nepieciešamību iepazīties ar tās saturu nosaka normatīvo aktu prasības.
- 2.4.4 Ja rodas aizdomas vai tiek ziņots par uzvedības kodeksa pārkāpumu, par bērnu aizsardzību atbildīgais darbinieks organizācijā/sporta skolā/klubā vai par bērnu aizsardzību atbildīgais darbinieks Futbola federācijā, kurš rīkojas saskaņā ar Futbola federācijas noteikto procedūru, var iesaistīt izmeklēšanā neatkarīgu, neitrālu personu, kurai ir nepieciešamās zināšanas bērnu aizsardzības jomā.
- 2.4.5 Savas kompetences ietvaros Futbola federācija veiks nepieciešamos pasākumus pret personu, kas vainojama bērnu tiesību pārkāpšanā vai attiecīgo Futbola

federācijas normu neievērošanā.

- 2.4.6 Ir jāizvērtē iespējamais risks bērniem un tas, vai potenciālais pārkāpējs vai pārkāpēji ir jāizslēdz no organizācijas/sporta skolas/kluba, gaidot attiecīgos izmeklēšanas rezultātus.
- 2.4.7 Uzvedības kodeksos ir jābūt iekļautai disciplināratbildībai par neatbilstībām. Atbildība var izpausties kā brīdinājums vai darbības apturēšanas, iespējams, kopā ar papildu apmācību un izpratnes veicināšanas pasākumiem, līdz pat atļaišanai.
- 2.4.8 Uzvedības kodeksi neierobežo uzliktos kriminālsodus.

2.5 UZRAUDZĪBA UN DARBS VIENATNĒ

- 2.5.1 Kopumā ir jāizvairās no darba vienatnē. Strādājot ar bērniem, vienmēr jābūt klāt vismaz diviem pieaugušajiem. Tas ne vienmēr ir iespējams, bet tomēr pieaugušajiem vienmēr vajadzētu strādāt atklāti, lai citi tos varētu redzēt, un vēlams kopā ar bērnu grupām, nevis viens pret vienu ar bērnu.
- 2.5.2 Vienmēr ir jābūt pietiekamam pieaugušo skaitam, lai nodrošinātu pienācīgu bērnu aprūpi, ņemot vērā šo bērnu apstākļus, vecumu un spējas. Jautājumi par uzraudzību un darbu vienatnē vienmēr jāuzskata par riska novērtēšanas procesa daļu.
- 2.5.3 Ja nepietiek pieaugušo pienācīgai uzraudzībai, attiecīgais pasākums ir jāatceļ.
- 2.5.4 Ja tiek sniegti medicīniski vai citi pakalpojumi, kas ietver fizisku kontaktu, bērniem jābūt tiesībām uz cita bērna vai pieaugušā klātbūtni pēc viņa izvēles.
- 2.5.5 Antidopinga paraugu vākšanai no nepilngadīgajiem ir dažas īpašas prasības, kas jāievēro pārbaudes procedūras laikā. Sportisti, kuri ir nepilngadīgi, jābrīdina, ka viņi ir izvēlēti dopinga kontrolei pieaugušā klātbūtnē, un viņi var pieprasīt, lai viņu paraugu ņemšanas procedūras laikā klāt būtu viņu komandas biedrs. Ja nepilngadīgs sportists testēšanas laikā atsakās būt kopā ar savas komandas pārstāvi, tad, kad tiek ņemts urīna paraugs, lai novērotu dopinga kontroles darbinieka darbības, blakus dopinga kontroles ierēdnim ir jābūt lieciniekam.
- 2.5.6 Klubi un sporta skolas, kas piedalās sacensībās un spēlēs, apņemas pareizi aizpildīt un parakstīt pievienoto "Vecāku piekrišanas veidlapu" (**14. pielikums "Vecāku piekrišanas veidlapa"**) par katru nepilngadīgo dalībnieku. Aizpildītās veidlapas jāglabā klubos vai spora skolās un pēc pieprasījuma jāiesniedz Futbola federācijai.
- 2.5.7 Bērniem nav jānodrošina personīgā aprūpe (piemēram, mazgāšana), ja viņi to var izdarīt paši.
- 2.5.8 Ģērbtuves, dušas u.tml. vietas ir jāuzrauga, taču tā, lai tiktu nodrošināta bērnu privātuma aizsardzība (**7. pielikums "Privātums un ģērbtuves droša lietošana"**). Kad bērni maina drēbes, ģērbtuvē var atrasties tikai pieaugušie, kuri ir atbildīgi par bērnu pieskatīšanu. Neviens cits (vecāki, svešinieki) nedrīkst atrasties ģērbtuvē, kad bērni pārgērbjas. Vecākiem ir jāpasaka, kad viņiem vajadzētu iziet un kad viņi var ienākt.
- 2.5.9 Nakšņošanas laikā (piemēram, izbraukuma spēlēs un treniņnometnēs) bērni

nedrīkst gulēt vieni ar pieaugušajiem vienā telpā, ja vien pieaugušais nav bērna radnieks, vai ja bērna vecāki vai aizbildņi ir norādījuši pieaugušajam rīkoties kā bērna likumīgajam pārstāvim (**10. pielikums “Norādes uzraudzībai izbraukuma pasākumos, ieskaitot nakšņošanu”**).

2.5.10 Ir jānosaka skaidras procedūras un darbības situācijās, kad bērns ir apmaldījies vai pazudis, vai ja vecāki vai aizbildnis nevar atnākt pēc bērna (piemēram, atgriežoties no brīvdabas pasākumiem).

2.5.11 Ja bērni apmeklē pasākumus paši, viņiem ir jāsaņem rakstiska atļauja vismaz no viena vecāka vai citas personas, kas ir pilnvarota to darīt (piemēram, likumīga aizbildņa).

2.6 APMEKLĒTĀJI, IESKAITOT MEDIJU PĀRSTĀVJUS, BĒRNU UN JAUNIEŠU TURNĪROS UN CITOS FUTBOLA FEDERĀCIJAS ORGANIZĒTAJOS PASĀKUMOS

2.6.1 Futbola federācijai un ikvienam, kuram Futbola federācija ir uzdevusi rīkot jaunatnes sacensības, būtu jānodrošina, lai visi apmeklētāji, par kuriem viņi ir atbildīgi (ieskaitot plašsaziņas līdzekļu pārstāvjus), pirms vizītes zinātu un saprastu Vadlīnijas principus un apstiprinātu savu piekrišanu tās noteikumiem.

2.6.2 Apmeklētājiem (ieskaitot plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem) vienmēr jābūt pavadībā. Apmeklētāji bez pavadoņa var tikt atstāti tikai izņēmuma gadījumos (piemēram, ja tiek veikts pētījums), un šādos gadījumos ir jāveic papildu piesardzības pasākumi, lai nodrošinātu, ka apmeklētājs vai novērotājs nerada risku bērniem.

2.6.3 Strādājot ar plašsaziņas līdzekļiem, nedrīkst apdraudēt bērnu drošību un labklājību. Plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem aizliegts sniegt privātu informāciju (personas datus), piemēram, kā bērna adresi.

2.6.4 Plašsaziņas līdzekļiem un citām personām ir jāsaņem atļauja izmantot attēlus vai informāciju par bērnu gan no attiecīgā bērna, gan no atbildīgās personas (piemēram, no vecākiem).

2.6.5 Aizliegts izmantot vai izplatīt nehumānus vai aizvainojošus attēlus (ieskaitot attēlus, kuros bērns nav pilnībā apģērbts).

2.7 AIZSARDZĪBA UN DROŠĪBA TIEŠSAISTĒ

2.7.1 Ir jāveic riska novērtējums par to, kā tehnoloģiju un plašsaziņas līdzekļu izmantošana ietekmē bērnu drošību, un kādi pasākumi jāveic, lai novērstu vai samazinātu šos riskus.

2.7.2 Futbola federācijai ir jāsniedz norādījumi par pareizu tehnoloģiju (interneta, mobilo tālrunu, sociālo mediju u.c.) izmantošanu saistībā ar bērnu aizsardzību Vadlīniju īstenošanu šajā jomā (**6. pielikums “Aizsardzība un drošība tiešsaistē”**).

2.7.3 Visur, kur bērns var piekļūt internetam, tiks uzstādīti filtri un bloķēšanas programmatūra, lai nodrošinātu, ka nav pieejams nepiemērots vai aizvainojošs materiāls. Vietnes, kas propagandē vardarbību pret bērniem vai kurās ir attēli un informācija, kas kaitē bērniem, tiks bloķētas visās Futbola federācijas nodrošinātajās ierīcēs.

2.7.4 Ja tiek saņemti aizvainojoši materiāli vai nevēlami ziņojumi, par to ir jāpaziņo par bērnu aizsardzību atbildīgajam darbiniekam, kam savukārt jāziņo par problēmu informācijas drošības dienestam, lai uzlabotu piekļuvi internetam, kā arī attiecīgajām tiesībaizsardzības iestādēm. Ziņošanā par incidentu elektroniski nevajadzētu iekļaut attiecīgos materiālus vai ziņojumus, jo tas var tik uzskatīts par noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

2.8 FUTBOLA FEDERĀCIJAS PARTNERI

2.8.1 Liela uzmanība jāpievērš bērnu aizsardzības jautājumiem. Partnerattiecību vienošanās un līgumos jāiekļauj īpašas atsauces uz bērnu aizsardzības pasākumiem. Ir jābūt precīzi definētiem pasākumi, kas jāveic, ja rodas jebkādas aizdomas par bērnu aizsardzību.

2.8.2 Ja Futbola federācijai rodas aizdomas par tās partneri bērnu aizsardzības jautājumos, ir jāapsver ne tikai tas, vai par šo jautājumu jāziņo attiecīgajām iestādēm, bet arī, vai partnerattiecības ir jāpārtrauc. Jāievēro līgumā noteiktās procedūras (turpmākus norādījumus skatīt 4.3. sadaļā par ziņošanu par incidentiem).

2.8.3 Ja tiek uzskatīts, ka partneris pārkāpj bērnu aizsardzības principus, tas automātiski nenozīmē, ka partnerattiecības ir jāizbeidz. Pieņemot lēmumu par partnerattiecību turpināšanu, jāņem vērā partnera reakcija un vēlme atrisināt situāciju.

3. MĒRĶIS:IZPRATNES VEICINĀŠANA

3.1 IZPRATNES VEICINĀŠANA UN APMĀCĪBA

- 3.1.1 Ikviens, kurš strādā Futbola federācijā, tās labā un vārdā, ieskaitot amatieru un profesionālos klubus, sporta skolas, kā arī kopienas, ģimenes, bērnus un citas ieinteresētās puses jāiepazīstina ar Vadlīnijām, lai visiem būtu saprotams, kā atpazīt ļaunprātīgu izturēšanos pret bērniem un kā ziņot par incidentiem un aizdomām.
- 3.1.2 Lai palīdzētu amatieru un profesionālajiem klubiem un sporta skolām, Futbola federācija nodrošina īpašus apmācības moduļus par bērnu aizsardzību (gan tiešaistē, gan bezsaistē).
- 3.1.3 Īpašs uzsvars tiek likts uz to, kā veicināt bērnu izpratni par Vadlīnijām un kā viņi var palīdzēt pasargāt paši sevi. Tas var ietvert Vadlīniju izstrādi bērniem draudzīgā versijā, kā arī mācību moduļu izstrādi.
- 3.1.4 Atkarībā no veicamā darba rakstura un attiecīgā personāla, brīvprātīgo, pasniedzēju u.c. lomas, kā arī no viņu izglītības un pieredzes, var tikt nodrošināta īpaša apmācība par bērnu labklājību, aizsardzību un drošību.
- 3.1.5 Futbola federācija sniedz regulārus atjauninājumus par bērnu aizsardzību gan formāli (piemēram, izmantojot apmācību vai informēšanu), gan neformāli (piemēram, apspriežoties par attiecīgajiem jautājumiem savstarpējās tikšanās un komandas sanāksmes).
- 3.1.6 Futbola federācija piedāvā norādījumus un apmācību par šīm Vadlīnijām saistībā ar pienākumiem, kas saistīti ar konkrētu darbu, tomēr arī katram pieaugušajam ir jāpieliek personīgas pūles, lai saņemtu papildu skaidrojumus un padomus, ja pastāv kādas neskaidrības par to, kas tiek prasīts, pildot savus pienākumus. Visi šādi jautājumi jāadresē par bērnu aizsardzību atbildīgajam darbiniekam.
- 3.1.7 Jāglabā visu veikto apmācību sesiju uzskaitē (ieskaitot datumus un dalībnieku sarakstus). Tā jāglabā saskaņā ar atbilstošām personas datu apstrādes procedūrām.

3.2 RISKU NOVĒRTĒJUMS

- 3.2.1 Risku novērtējums ir būtisks elements ikvienā bērnu aizsardzības pasākumā un procesā. Tas ir preventīvo pasākumu pamats un veids, kā nodrošināt, ka darbības ir drošas un ka visi identificētie riski tiek novērsti vai samazināti līdz minimumam. Risku novērtējumā arī noteiktas konkrētas darbības, kas jāveic, ja rodas bažas par bērnu aizsardzību.
- 3.2.2 Organizējot pasākumus (piemēram, sacensības), jāveic risku novērtējums, lai identificētu iespējamus apdraudējumus. Turklāt ir jāizstrādā plāns šādu risku samazināšanai. Par risku novērtējumu ir atbildīga persona, kas ir primāri atbildīga par visu pasākumu (**4. pielikums “Vispārējā riska novērtējuma forma”**).
- 3.2.3 Ja novērtējums liecina, ka pārāk daudz risku nevar samazināt līdz pieņemamam līmenim, tad pasākumu (darbības veidu) nevajadzētu turpināt.

- 3.2.4 Pirms bērni sāk fiziskas aktivitātes, ir jānoskaidro viņu kontaktinformācija un medicīniskā informācija, ko izmantot ārkārtas situācijās. Ikvienam, kurš ir atbildīgs par bērnu pieskatīšanu šādos pasākumos, vajadzētu būt norādītajai informācijai.
- 3.2.5 Riska pārvaldības pasākumi tiek regulāri pārskatīti gan notikumu laikā, gan to beigās, lai gūto pieredzi varētu izmantot nākotnē un veikt nepieciešamās korekcijas turpmāko pasākumu organizēšanā.

3.3 DROŠA KANĀLA IZVEIDE BRĪDINĀŠANAI PAR IESPĒJAMĀM PROBLĒMĀM

- 3.3.1 Iesniegumi un sūdzības, kas saistītas ar bērnu tiesību aizsardzību, izskatāmas nekavējoties (BTA likuma 20. panta pirmā daļa).
- 3.3.2 Ir jānosaka skaidra procedūra, lai ziņotu par aizdomām un incidentiem, un tā jāpaziņo visiem, kas strādā ar attiecīgo organizāciju/sporta skolu/klubu, tostarp bērniem, ģimenēm un kopienām.
- 3.3.3 Brīdinājuma shēma izskaidro, kā tiek apstrādāti iespējamo aizdomu ziņojumi. Galvenā kontaktpersona paziņojumu saņemšanai ir par bērnu aizsardzību atbildīgais darbinieks Futbola federācijā (**16. pielikums “Paziņošanas shēma”**).
- 3.3.4 Procesu konsekvences nolūkos, ziņošanas shēma un ar to saistītās procedūras var tikt apspriestas ar attiecīgajām bērnu aizsardzības iestādēm (piemēram, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, Tiesībsarga biroju vai citās organizācijas un iestādes, kuru kompetencē ir izskatīt jautājumus par bērnu tiesību aizsardzību) vai pie tiesībsargājošām iestādēm (skatīt arī 4. mērķi).
- 3.3.5 Futbola federācija nodrošina iespēju ziņot par incidentiem un aizdomām (ieskaitot anonīmus ziņojumus). Ziņojumus var nosūtīt rakstiski par bērnu aizsardzību atbildīgajam darbiniekam vai rakstot uz integrity@lff.lv .
- 3.3.6 Futbola federācija garantē pilnīgu procesa un dokumentu konfidencialitāti, kuriem tā piekļūst neformālas procedūras rezultātā (pēc paziņošanas).
- 3.3.7 Ja aizdomas, par kurām ir ziņots, nav apstiprinājušās, pret personu, kas ierosināja lietu, nevar veikt disciplinārsodu, izņemto, ja tas darīts ar ļaunu nolūku.
- 3.3.8 Rakstiska uzskaitē par visiem saņemtajiem paziņojumiem (pat neapstiprinātiem) par bērnu aizsardzību atbildīgajam darbiniekam jāglabā tādā veidā, lai tiktu garantēta drošība un konfidencialitāte (**17. pielikums “Paziņojuma veidlapas paraugs”**).
- 3.3.9 Visi paziņojumi par iespējamām aizdomām vai starpgadījumiem tiek uztverti nopietni, kas prasa atbilstošu reakciju saskaņā ar Vadlīnijām un tās noteiktajām procedūrām (skatīt arī 4. mērķi).

4. MĒRĶIS: SADARBĪBA AR CITIEM UN ZIŅOŠANA PAR PROBLĒMĀM

4.1 SADARBĪBAS VEIDOŠANA AR BĒRNU AIZSARDZĪBAS ORGANIZĀCIJĀM

- 4.1.1 Bērna tiesību aizsardzība īstenojama, sadarbojoties ar ģimeni, valsts un pašvaldību institūcijām, sabiedriskajām organizācijām un citām fiziskajām un juridiskajām personām (BTA likuma 6. panta trešā daļa). Institūciju sadarbības organizēšanu un kārtību, kādā īstenojama bērnu tiesību aizsardzība, nosaka normatīvie akti.
- 4.1.2 Ir jāizveido sadarbība ar policiju, attiecīgām bērnu aizsardzības iestādēm (Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, bāriņtiesām, u.c.) un citām tiesībsargājošām iestādēm, lai tiktu atvieglota paziņošanas kārtība par iespējamām problēmām, un saņemts profesionāls padoms vai atbalsts, ja tas ir nepieciešams. Sadarbība ir nepieciešama arī tāpēc, lai policija un attiecīgās iestādes varētu noteikt kārtību, kādā ziņot par problēmām un bažām.
- 4.1.3 Lai atvieglotu paziņošanas kārtību, iepriekš jāizveido kontakts ar bērnu aizsardzības un tiesībsargājošām iestādēm. Kontaktinformācijai jābūt viegli pieejamai, lai ziņojumus varētu veikt ātri un efektīvi.
- 4.1.4 Personas, kuras atbild par bērnu aizsardzību un arī citi futbola nozarē strādājošie ir aicināti apmeklēt bērnu tiesību aizsardzības kursus, ko piedāvā gan valsts un pašvaldību iestādes, gan citas organizācijas.

4.2 ATVĒRTAS DARBA VIDES VEIDOŠANA

- 4.2.1 Ja kādam nepieciešams atbalsts vai padoms par bērnu aizsardzību, tas ir jāuztver ļoti nopietni. Vēršanās pēc padoma vai palīdzības nekad nav jāuztver kā nepietiekamas kompetences, zināšanu trūkuma izpausme vai mēģinājums izplatīt baumas, u.tml.
- 4.2.2 Ja personas, kuras strādā Futbola federācijā vai tās vārdā, ir iesaistītas ar bērnu aizsardzības incidentu saistītā izmeklēšanā, vai nu kā persona pret kuru uzsākts kriminālprocess, vai kā liecinieks, ir jānodrošina nepieciešamais atbalsts, kas attiecīgi būtu kā papildu uzraudzību vai konsultācijas.

4.3 PAZIŅOJUMS PAR INCIDENTIEM UN TURPMĀKĀ RĪCĪBA

- 4.3.1 Jebkuram paziņojumam par bērnu aizsardzības incidentu, izmeklēšanai un pārvaldībai jāatbilst normatīvo aktu prasībām. Izvērtējot jautājumu, vai bērna aizsardzības nolūkā ir nepieciešams iesaistīt kādas ārējas iestādes vai organizācijas, primāras vienmēr ir bērna intereses.
- 4.3.2 Tādējādi situācijas izvērtēšanā var tikt iesaistītas tikai tādas personas, kuru līdzdalība ir nepieciešama, lai izmeklētu vai atbalstītu bērnu no medicīniskā vai psiholoģiskā viedokļa. Par katru iesaisti jā sastāda pārskats, ko ir parakstījušas visas iesaistītās personas, un pārskats jānosūta par bērnu aizsardzību atbildīgajam darbiniekam Futbola federācijā.
- 4.3.3 Bērnu aizsardzības iestādes un tiesībaizsardzības iestādes jāinformē saskaņā ar normatīvos aktos noteikto. Ja paziņojums tiek sniegts mutiski, tas jāapstiprina arī rakstiski.
- 4.3.4 Bērni jāinformē par iespēju izmantot palīdzības tālruni 116 111.

5. MĒRĶIS: PANĀKUMU NOTEIKŠANA BĒRNU AIZSARDZĪBAS JOMĀ

- 5.1. Galvenā atbildība par šo Vadlīniju īstenošanu ir par bērnu aizsardzību atbildīgajam darbiniekam Futbola federācijā.
- 5.2. Vismaz reizi divos gados Futbola federācija izvērtē savas darbības bērnu aizsardzības jomā un Vadlīniju īstenošanā (**1. pielikums “Pašnovērtējuma veidlapa”**).
- 5.3. Pamatojoties uz šo novērtējumu, ir jāizstrādā ikgadējs rīcības plāns, lai novērstu nepilnības Vadlīniju īstenošanā un samazinātu identificētos riskus (**18. pielikums “Rīcības plāna un progresu uzraudzības veidlapa”**).
- 5.4. Vismaz reizi divos gados Futbola federācija lūgs tās biedriem un partneriem novērtēt situāciju savās organizācijās, lai sniegtu pārskatu par bērnu aizsardzības pasākumiem kopumā.
- 5.5. Vadlīnijas ir dinamisks dokuments, un tā tiks pārskatīta reizi divos gados.
- 5.6. Laiku pa laikam Futbola federācija var pieprasīt ārēju novērtējumu par Vadlīniju un ar to saistīto procedūru īstenošanu un atbilstību.

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

Vadlīnijas Futbola federācija ir apstiprinājusi 2022. gada 16. maijā, kas ir arī Vadlīniju spēkā stāšanās datums. Futbola federācijas valde ir pilnvarota apstiprināt visus norādījumus un citus dokumentus, ko tā uzskata par nepieciešamiem Vadlīniju īstenošanai. Ja Jums rodas kādi jautājumi saistībā ar šo Vadlīnijām un to piemērošanu, lūdzu sazināties **ar par bērnu aizsardzību atbildīgo darbinieku** Futbola federācijā **Alisi Pētersoni**, rakstot uz šādu e-pasta adresi: alise.petersone@lff.lv

PIELIKUMI

1. pielikums "Pašnovērtējuma veidlapa"	30
2. pielikums "Vardarbības definīcija un vardarbības veidi. Pazīmju un simptomu atpazīšana"	33
3. pielikums "Futbols un vardarbība pret bērniem"	37
4. pielikums "Vispārējā riska novērtējuma forma"	41
5. pielikums "Rīcības kodekss pieaugušajiem"	44
6. pielikums "Aizsardzība un drošība tiešsaistē"	46
7. pielikums "Privātums un gērbtuves droša lietošana"	48
8. pielikums "Par bērnu aizsardzību atbildīgā darbinieka loma un pienākumi"	50
9. pielikums "Droša personāla atlase"	52
10. pielikums "Norādes uzraudzībai izbraukuma pasākumos, ieskaitot nakšņošanu"	57
11. pielikums "Saskaņots rīcības kodekss bērniem, kuri piedalās futbola aktivitātēs"	61
12. pielikums "Rīcības kodekss vecākiem"	63
13. pielikums "Medicīnas veidlapa"	64
14. pielikums "Vecāku piekrišanas veidlapa"	66
15. pielikums "Mērķa riska novērtējuma forma"	68
16. pielikums "Paziņošanas shēma"	70
17. pielikums "Paziņojuma veidlapas paraugs"	71
18. pielikums "Rīcības plāna un progresu uzraudzības veidlapa"	72
19. pielikums "Tiesību aktu un uz to pamata izdoto saistošo dokumentu saraksts, kas reglamentē bērnu aizsardzības jomu Latvijā"	76

1. Pielikums: PAŠNOVĒRTĒJUMA VEIDLAPA

Šo veidlapu var izmantot, lai novērtētu progresu bērnu aizsardzības procedūru un procesu īstenošanā. Šī nav revīzija, un ideālā gadījumā to vajadzētu aizpildīt kluba/sporta skolas/organizācijas par bērnu aizsardzību atbildīgajam darbiniekam kopā ar citiem biedriem. Veidlapu var izmantot, lai izstrādātu rīcības plānu, lai uzlabotu bērnu aizsardzības praksi un uzraudzītu progresu.

PAŠNOVĒRTĒJUMA VEIDLAPA					Veidlapas aizpildīšanas datums: __/__/____/
Pasākumi un darbības	Procesā	Daļēji sasniegts	Nav sasniegts	Nav piemērojams	Komentāri - <i>norādiet iemeslus. Ja pasākumi (darbības) nav piemērojami, tad norādiet, kāpēc</i>
BĒRNU AIZSARDZĪBAS VADLĪNIJAS					
Organizācijas apņemšanās nodrošināt bērnu aizsardzību visos jūsu organizācijas darba aspektos					
Bērnu aizsardzības Vadlīnijas tiek apstiprinātas organizācijas augstākajā līmenī					
Bērnu aizsardzības Vadlīnijas ietver atsauces uz principiem, tiesību aktiem un vadlīnijām, kas ir tās pamatā, piemēram, ļaunprātīgas izmantošanas un vardarbības definīcijas					
Bērnu aizsardzības Vadlīnijas ir skaidri uzrakstīta, viegli saprotama un dažādos formātos, piemēram, bērniem, vecākiem					
PAR BĒRNU AIZSARDZĪBU ATBILDĪGAIS DARBINIEKS (BAAD)					
Konkrēts organizācijas loceklis ir atbildīgs par bērnu aizsardzības darba vadīšanu (BAAD)					
BAAD ir apmācīts					
BAAD kontaktinformācija ir pieejama bērniem, pusaudžiem un ikvienam, kas meklē informāciju par to, kā reaģēt uz bažām par bērna drošību un labklājību gan organizācijas iekšienē, gan ārpus tās					
UZŅEMŠANA, APMĀCĪBA UN UZVEDĪBA					
Drošs atlases/pieņemšanas darbā pārbaudes process					
Rekomendāciju pārskatīšana saistībā ar drošu personāla atlasi/pieņemšanu darbā tiek veikta saskaņā ar procedūru					
Visiem darbiniekiem, brīvprātīgajiem un citām attiecīgajām personām tiek nodrošinātas apmācības/instruktāža par bērnu aizsardzību					
Regulāra apmācība par īpašiem bērnu aizsardzības pienākumiem					
Apmācība par atjauninātām programmām/pārkvalifikācija par bērnu aizsardzības un bērnu aizsardzības tēmu visiem darbiniekiem/brīvprātīgajiem					

Rakstiskas uzvedības instrukcijas (uzvedības kodeksi), kas satur apliecinājumus par cilvēku cienīšanu, kā arī norādījumus un paziņojumus attiecībā uz cerībām attiecībā uz bērnu un pusaudžu drošību futbola pasākumu laikā, kas jāzina un jāievēro visiem darbiniekiem					
MIJIEDARBĪBA AR BĒRNIEM UN VECĀKIEM					
Bērniem tiek sniegta instruktāža/apmācība par bērnu aizsardzības tēmu					
Vecākiem tiek sniegta instruktāža/apmācība par bērnu aizsardzības tēmu					
Bērnu aizsardzības informācijas materiāli tiek publicēti bērniem pieejamā formātā					
Rīcības kodekss vecākiem, vecāku paraksts					
Rīcības kodekss ir izstrādāts un to parakstījuši/ar to iepazīstināti bērni					
Bērni un vecāki zina, kā sazināties ar BAAD					
MIJIEDARBĪBA AR PARTNERIEM UN PIEGĀDĀTĀJIEM					
Bērnu aizsardzības Vadlīnijas ir jebkura partnerattiecību/dalības/piegādes līguma neatņemama sastāvdaļa					
Partneriem un piegādātājiem tiek sniegta bērnu aizsardzības apmācība/ informācija					
DARBA DROŠĪBA					
Darbību/aktivitāšu ietvaros tiek veikts riska novērtējums					
Skaidrs notikumu atcelšanas process, ja tie ir nedroši, piemēram, kad tas būtu jādara					
Piekrišanas veidlapas paraksta vecāki un bērni					
Procedūra attiecībā uz uzraudzību un izbraukšanu ar nakšņošanu					
Procedūra attiecībā uz digitālajām tehnoloģijām un sociālajiem tīkliem					
Procedūra attiecībā uz ģērbtuvēm, ārstēšanu, u.tml.					
Plašsaziņas līdzekļu procedūra					
REAĢĒŠANA UZ AIZDOMĀM/INCIDENTIEM UN SADARBĪBA					
Skaidras procedūras iekšējo un ārējo pasākumu veikšanai, ja ir bažas par bērna drošību vai labklājību, piemēram, kā/kad ziņot par aizdomām (ziņošanas shēma, utt.)					
Valsts un vietējā līmenī ir izveidoti kontakti ar attiecīgajām bērnu aizsardzības organizācijām un NVO, kas vajadzības gadījumā sniedz atbalstu un konsultācijas					

Bērnu aizsardzības iestāžu, policijas un citu organizāciju vārdi un kontaktinformācija ir pieejama, ja nepieciešams paziņot par attiecīgajiem gadījumiem					
Koordinācija/vienošāns ar organizācijām par ziņošanas procedūrām					
Ziņojumi par aizdomām un visi attiecīgo organizāciju paziņošanas gadījumi tiek reģistrēti un droši saglabāti					
Veiktas turpmākās darbības (sekošana) ziņojumiem/pastāvīgai saziņai					
UZRAUDZĪBAS EFEKTIVITĀTE					
Ir izstrādāts un saskaņots rīcības plāns bērnu aizsardzības pasākumu īstenošanai organizācijā					
Rīcības plāns bērnu aizsardzības uzlabošanai organizācijā tiek regulāri pārskatīts un atjaunināts					
Bērnu aizsardzības pasākumi tiek regulāri pārskatīti (pašnovērtējums)					
Apgūtās mācības un pieredze no incidentiem bērnu aizsardzības jomā tiek atspoguļota pārskatītajās procedūrās un procesos					
Ārējais/neatkarīgais bērnu aizsardzības procedūru un procesu novērtējums					

2. Pielikums: VARDARBĪBAS DEFINĪCIJA UN VARDARBĪBAS VEIDI. PAZĪMJU UN SIMPTOMU ATPAZĪŠANA

Lielākā daļa bērnu gūst no spēlēm tikai labumu. Tomēr futbolā, tāpat kā jebkurā citā sporta veidā, bērni var saskarties ar vardarbību vai kaitējumu neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma, rases, kultūras, pārliecības, spējām vai seksuālās orientācijas.

Starptautiskajā presē izskanējušie skandāli par vardarbību pret bērniem futbolā galvenokārt ir bijuši saistīti ar seksuālu vardarbību. Tomēr ir svarīgi saprast, ka tas nav vienīgais ļaunprātīgas izmantošanas un vardarbības veids, ar kuru bērni var saskarties.

Šajā pielikumā aprakstīti dažādi ļaunprātīgas izmantošanas veidi un piemēri, un kā tos var atpazīt futbola vidē. Tajā ir arī dažas pazīmes, kas var liecināt par to, ka bērns tiek pakļauts ļaunprātīgai izmantošanai un vardarbībai.

Šajā pielikumā ļaunprātīgas izmantošanas veidi ir starptautiski atzīti un paredzēti vispārējai izpratnei. Latvijā primāri bērnu aizsardzība tiek regulēta ar BTA likumu, kurā ir ietverti arī ļaunprātīgas izmantošanas un vardarbības veidu termini un skaidrojumi.

Ļaunprātīgas izmantošanas /vardarbības kategorijas/veidi

Ir piecas galvenās ļaunprātīgas izmantošanas pret bērniem kategorijas futbolā.

Fiziskā vardarbība

Fizisko vardarbību bieži ir visvieglāk atpazīt. Fiziskā vardarbība ietver, bet neaprobežojas ar jebkādiem sitieniem, kratišanu, dedzināšanu, kniebšanu, košanu, žņaugšanu, stumšanu un citām darbībām, kas rada fiziskus ievainojumus, atstājot pēdas vai radot sāpes.

PIEMĒRI FUTBOLĀ:

ieplaukāt bērnu, jo viņš ir izaicinošs, neklausās un traucē treniņu;
likt bērnam spēlēt ar traumām;
mudināt bērnus spēlēt apzināti agresīvi, neņemot vērā kaitējuma risku sev vai citiem.

Seksuālā vardarbība

Seksuāla vardarbība ir jebkāda veida seksuāls kontakts starp pieaugušo un bērnu, starp vecāku bērnu un jaunāku bērnu, vai kad cita persona pielieto spēku pret citu, neskatoties uz tās vecumu. Seksuālā vardarbība ietver arī nepiemērotas darbības vai situācijas, kam bērna attīstība vēl nav viņu sagatavojusi.

Seksuālā vardarbība var izpausties gan tiešos, gan netiešos seksuālos kontaktos (piemēram, skūpstīšana, dzimumakts, bērnu ķermeņa aizskaršana, zvani un ziņu sūtīšana, kas satur seksuāla rakstura informāciju, bērna iesaistīšana pornogrāfisku materiālu skatīšanā vai veidošanā, seksuālu darbību skatīšanā, bērna mudināšana uz seksuāli nepiemērotu uzvedību, attiecīgas leksikas lietošana, u.c.). Nevēlamus

komentārus uzskata par seksuālu uzmākšanos. Pat ja bērns līdz 18 gadu vecumam brīvprātīgi piekrīt seksuālām attiecībām, tas joprojām tiek uzskatīts par seksuālu vardarbību.

Emocionāla, psiholoģiska vai verbāla vardarbība

Emocionāla vardarbība rodas, kad pieaugušais, kuram ir svarīga loma bērna dzīvē, pastāvīgi kritizē, draud vai ignorē bērnu, kā rezultātā cieš bērna pašvērtējums un

PIEMĒRI FUTBOLĀ:

kailu bērnu fotografēšana dušā;
seksuālas attiecības ar spēlētāju;
komentāri cik “fiziski labi attīstīta” ir futboliste meitene;
fizisku kontaktu meklēšana, kas ir ārpus normas, apgalvojot,
ka tas ir spēlētāja labā.

pašcieņa. Pastāvīgu ņirgāšanos arī ir uzskatāma par ļaunprātīgu izturēšanos.

Objektīva un pamatota kritika ir svarīga un nepieciešama bērnu attīstībai un pilnveidei, tāpat kā nekaitīgi joki un smieklī palīdz satvināt cilvēkus un radīt komandas gara sajūtu. Taču kritika pārstāj motivēt, bet joki vairs nav smieklīgi, ja bērnam tiek draudēts, viņš tiek lamāts vai pazemots.

Nolaidība

Nolaidība rodas, ja pieaugušais nesniedz bērnam pietiekamu emocionālu atbalstu vai apzināti un konsekventi viņam pievērš pārāk maz uzmanības. Par nolaidību tiek uzskatīts arī tas, ja bērnam netiek nodrošināta atbilstoša pārtika, pajumte, apģērbs, medicīniskā aprūpe vai uzraudzība.

PIEMĒRI FUTBOLĀ:

nezināt, kur atrodas bērni futbola vasaras nometnēs vai ceļojumos;
nenodrošināt ūdeni un neļaut bērniem dzert treniņā un karstā laikā;
braucot uz sacensībām, izmantot nedrošus un bērniem nepiemērotus transportlīdzekļus.

Iebiedēšana

Ir vispārpieņemts, ka vardarbība ir saistīta ar pieauguša cilvēka rīcību, kaitējot bērnam, taču vainīgi var būt arī bērni. Citu bērnu vardarbību pret bērniem dēvē par “iebidēšanu” jeb mobingu.

Iebiedēšana var izpausties dažādos veidos. Tā var ietvert fiziskas darbības, piemēram,

sitienu, tiešsaistes aktivitātes (piemēram, aizvainojošus ziņojumus, komentārus vai attēlus sociālajos medijos), īpašuma bojāšanu vai zādzību, kā arī apsūkāšanos. Iebiedēšanu var pamatot ar dzimumu vai etnisko piederību, seksuālo orientāciju vai invaliditāti un sportiskajām spējām.

Dažreiz pieaugušie novērtē par zemu iebiedēšanas kaitējumu un neuzskata to par nopietnu problēmu, jo konflikts notiek starp bērniem. Tomēr iebiedēšana var nodarīt lielu kaitējumu.

Iebiedēšanai jeb mobingam arī ir tendence palielināties. Šī iemesla dēļ ir svarīgi radīt atmosfēru, kurā visi apzinās, ka iebiedēšana ir nepieņemama, un jau pašā sākumā nepieļauj tās izpausmes.

PIEMĒRI FUTBOLĀ:

kliegšana uz bērnu par sliktu spēli vai par neizpildītu soda sitienu, un pastāvīga bērna saukāšana par "zaudētāju", ;
pastāvīga smiešanās par bērnu un citu mudināšana uz apsmiešanu, ja bērns slikti spēlē;
komandas favorīta izvēlēšanas, kas dažiem bērniem liek justies atstumtiem.

Ir arī citi jaunprātīgas izmantošanas veidi, piemēram, diskriminācija, ekspluatācija un uzbrukums, taču tie ietilpst šajās piecās galvenajās kategorijās.

ĻAUNPRĀTĪGAS IZMANTOŠANAS PAZĪMJU UN SIMPTOMU ATPAZĪŠANA

Atpazīt ļaunprātīgu izturēšanos ne vienmēr ir viegli. Dažreiz ir iespējams kļūt par liecinieku vai uzzināt par vardarbību, kad bērns, kurš ir cietis, vai kāds cits bērns, vai arī pieaugušais par to pastāsta. Bet visbiežāk tie ir “mājieni” - pazīmes, ka kaut kas nav kārtībā. Tas nenozīmē, ka kaut kas TIEŠĀM nav kārtībā, bet mājieni ir jāņem vērā un situācija ir jāuzrauga.

Tipiskas ļaunprātīgas izmantošanas pazīmes ir šādas.

Kad bērni	Kad pieaugušie, piemēram, kluba darbinieki un vecāki
<ul style="list-style-type: none"> • ir neizskaidrojami fiziski ievainojumi, ieskaitot sasitumus un brūces, piemēram, cigarešu apdegumi, vai pašsavainošanās pazīmes, piemēram, grieztas rētas vai sāpes staigājot;	<ul style="list-style-type: none"> • viens vai vairāki bērni, šķiet, ir izvēlēti “īpašai attieksmei” - vai nu kā favorīti, vai sodam;
<ul style="list-style-type: none"> • cieš no neizskaidrojamām/pastāvīgām slimībām, piemēram, gremošanas traucējumiem, ēšanas grūtībām;	<ul style="list-style-type: none"> • šķiet, vairāk rūpējas par rezultātu, nevis par to, lai padarītu bērnu laimīgu un priecīgu;
<ul style="list-style-type: none"> • demonstrē pēkšņas uzvedības vai garastāvokļa izmaiņas, piemēram,	<ul style="list-style-type: none"> • ir nedraudzīgi un kritiski noskaņoti pret bērnu;
<ul style="list-style-type: none"> • agresivitāte, noslēgtība vai kautrība;	<ul style="list-style-type: none"> • lieto nepiemērotu valodu, piemēram, apspriež meiteņu izskatu no seksuālā viedokļa;
<ul style="list-style-type: none"> • izvairās no noteiktām situācijām vai cilvēkiem;	<ul style="list-style-type: none"> • pārkāpj bērnu intīmās dzīves robežas, piemēram, ieiet ģērbtuvēs;
<ul style="list-style-type: none"> • kļūst pārāk noslēpumaini, piemēram, viņi pārstāj runāt par to, kas notiek viņu dzīvē, vai pēkšņi pārtrauc runāt, kad ienāk pieaugušie;	<ul style="list-style-type: none"> • nerūpējas par bērniem un to, ko viņi dara vai kur atrodas;
<ul style="list-style-type: none"> • izdara pašnāvības mēģinājumu;	<ul style="list-style-type: none"> • neievēro attiecīgos norādījumus un rīcības kodeksus;
<ul style="list-style-type: none"> • pastāvīgi sevi noniecina, piemēram, saka, ka ir bezjēdzīgi vai nevērtīgi;	<ul style="list-style-type: none"> • saka, ka ir redzējuši, kā bērns tiek pakļauts vardarbībai vai ļaunprātīgai izmantošanai, vai ir nobažījušies par situāciju.
<ul style="list-style-type: none"> • šķiet nošķirti/nerunā ar citiem komandas biedriem;	
<ul style="list-style-type: none"> • runā par ļaunprātīgu izturēšanos pret viņiem vai viņu komandas biedriem.	

3. Pielikums: FUTBOLS UN VARDARBĪBA PRET BĒRNIEM

Bērni gūst labumu no sporta un fiziskām aktivitātēm, un futbols nav izņēmums. Futbols attīsta prātu un ķermeni. Tas palielina spēku, izturību un elastību, kā arī uzlabo pašnovērtējumu, problēmu risināšanas prasmes un vadības prasmes. Futbolā tiek apgūtas tādas svarīgas vērtības un dzīves prasmes kā godīga spēle, komandas darbs un centība. Spēlējot futbolu, bērni var iegūt draugus, paplašināt savu sociālo loku, izklaidēties un uzturēt sevi formā. Bērniībā ieaudzināta mīlestība pret futbolu var palikt kopā ar cilvēku visas dzīves garumā.

Lai sasniegtu iepriekš minēto, futbolam ir jāsniedz pozitīva pieredze un prieks bērniem un pusaudžiem, kuri to spēlē. Ļaunprātīga izmantošana un vardarbība var notikt jebkur: ģimenē, sporta skolā vai klubā, vai arī ārpus tiem. Bērni var ciest no ļaunprātīgas izturēšanās vai vardarbības no personāla, brīvprātīgajiem, aizbildņiem, ģimenes locekļiem, kā arī citiem bērniem.

Ir daudz veidu, kā kaitēt bērniem, un bieži bērni tiek pakļauti vairākiem vardarbības veidiem vienlaikus. Tieši futbolam piemīt dažas īpašas situācijas un kaitējuma veidi. Spēja atpazīt šīs situācijas var palīdzēt padarīt futbolu par pozitīvu pieredzi visiem bērniem neatkarīgi no vecuma, dzimuma, rases, reliģijas, seksuālās orientācijas, juridiskā statusa (piemēram, bēgļiem vai imigrantiem) un spējām.

Traumas

Gandrīz visos sporta veidos pastāv savainošanās risks. Tomēr pārmērīga tiekšanās pēc rezultātiem var novest pie tā, ka bērni ir spiesti darīt lietas, kas nav saprātīgas vai nav piemērotas viņu vecumam un spējām, vai arī bērni tiek laisti laukā ar traumām, tādējādi vēl vairāk traumējot bērnu.

Spiediens rezultātu dēļ

Uzvaras ir svarīga futbola sastāvdaļa. Tomēr, prasot no bērniem augstus rezultātus, var tikt nodarīts psiholoģisks un fizisks kaitējums. Dažreiz pieaugušie izdara pārmērīgu spiedienu uz panākumiem, bet dažreiz spiediens nāk no bērna vai pastāv starp vienaudžiem. Bērniem rezultāts nekad nedrīkst būt vērtīgāks par spēles prieku.

Fiziskā aprūpe

Fizisko vardarbību bieži ir visvieglāk atpazīt. Tie var būt jebkādi sitieni, kratīšana, tā var būt dedzināšana, kniebšana, košana, žņaugšana, stumšana, sišana un citas darbības, kas rada fiziskus ievainojumus, atstāj pēdas vai rada sāpes.

Dažos gadījumos bērni ir īpaši neaizsargāti. Piemēram, ģērbtuvēs, dušā vai ciešā kontaktā fiziskās terapijas laikā. Šie apstākļi var radīt iespējas tiem, kas vēlas seksuāli kaitēt bērnam. Parasti bērnu privātumu nedrīkst pārkāpt. Sniedzot medicīniskus vai citus pakalpojumus, kas ietver fizisku kontaktu, bērniem jābūt tiesībām uz cita bērna vai pieaugušā klātbūtni pēc savas izvēles.

Ceļojumi/nakšņošana

Nakšņošana, piemēram, spēles izbraukumā vai treniņnometnes, var radīt izdevīgas situācijas personām, kuras vēlas seksuāli izmantot bērnus. Līdz ar to vienmēr jābūt pietiekamam pieaugušo skaitam, lai nodrošinātu pienācīgu bērnu aprūpi. Strādājot ar bērniem, vienmēr ir jābūt klāt vismaz diviem pieaugušiem, lai bērni nepazustu un nenonāktu bīstamās situācijās. Vēl viens svarīgs faktors ir bērnu pārvadāšanas drošība. Ir obligāti jāpārlicinās, vai visi transportlīdzekļi ir piemēroti ekspluatācijai un tiek nodrošinātas visas drošības prasības.

Ciešas attiecības

Attiecības starp bērnu un treneri vai citiem tehniskā personāla locekļiem, piemēram, fizioterapeitiem un ārstiem, ir ļoti svarīgas. Daudziem bērniem veidojas ciešas un uzticības pilnas attiecības, īpaši ar saviem treneriem, kuriem var būt ļoti svarīga loma viņu dzīvē, it īpaši, ja bērniem ir sliktas attiecības ar citiem pieaugušajiem.

Tomēr šādas tuvas attiecības var arī kaitēt bērniem. Bērns bieži vien vēlas izpatikt pieaugušajam, vai arī šāds pieaugušais var būt cilvēks ar reputāciju un varu, par kura godīgumu neviens nešaubās.

Vēlme nodrošināt bērnu drošību futbolā nozīmē, ka nav neviena "ārpus aizdomām". Tomēr tas nenozīmē, ka visi tiek turēti aizdomās. Būtiski, lai visi iesaistītie - bērni, vecāki un pieaugušie, ievērotu vienādus attieksmes principus un uzvedības standartus.

Komandas kultūra

Ir ļoti svarīgi, lai bērniem būtu pašcieņa un labs pašvērtējums, un lai viņi būtu daļa no komandas un justos tai piederīgi.

Komandas kultūra ir bērna izaugsmes atslēga. Šo kultūru veido spēlētāji, bet spēcīgi ietekmē arī treneris. Piemēram, ja treneris skaidri norāda, ka visi ir jāciena un iebiedēšana (mobings) netiek pieļauta, tad komandas kultūra, visticamāk, būs labvēlīga un pozitīva. Un pretēji, ja treneris norāda uz to, ka uzvaru vērtē vairāk nekā dalību, spēlētāji var sākt vainot un izslēgt no sava loka bērnus, kuri, viņuprāt, "velk" komandu uz leju. Turklāt bērni var domāt, ka daži spēlētāji nav "piemēroti" komandai, piemēram, viņu izcelsmes vai īpašību dēļ.

Var veidoties hierarhija, kurā vecāki vai ietekmīgāki bērni ietekmē citus. Tas var būt gan pozitīvi, gan negatīvi un var izraisīt iebiedēšanu, tostarp apdraudēšanu, kas bērniem ir jāiztur, lai gūtu atzišanu komandā.

4. Pielikums: VISPĀRĒJĀ RISKĀ NOVĒRTĒJUMA FORMA

Katru gadu ir jāveic vispārējo risku novērtējums. Tā mērķis ir identificēt riskus un nepieciešamās darbības to samazināšanai vai novēršanai. Regulāra riska novērtēšana arī palīdz īstenot bērnu aizsardzības politiku - atkarībā no konstatētajiem riskiem, bērnu aizsardzības rīcības plānā var iekļaut atbilstošus pasākumus.

Vispārējā riska novērtējuma formā iekļautais ir tikai ieteikumi, un šie ieteikumi ir jāpielāgo konkrētajam klubam/sporta skolai/organizācijai. Kad bīstamība ir identificēta, skaidri jānosaka konkrētais risks bērniem. Piemēram, "trenera kvalifikācijas trūkums" var novest pie tā, ka bērni tiek ievainoti vai atstāti bez uzraudzības. Pēc tam katrs risks/iesmesls bažām jānovērtē skalā - augsts, vidējs vai zems, atkarībā no tā iespējamības. Katram riskam ir jānosaka darbības, kas nepieciešamas tā kontrolei/samazināšanai.

Potenciāls apdraudējums/ bažas cēlonis	Kaitējuma varbūtība: zema/ vidēja/ augsta (Z/V/A)	Īpašs risks/bažas, kas izriet no briesmām, t.i., kas varētu notikt	Nepieciešamās darbības	Darbības: kad/kas
PRAKSE KLUBĀ UN TRENERU PROCESĀ				
Trenera kvalifikācijas trūkums (atbilstošs diploms, u.tml.)				
Nepietiekams uzraudzības līmenis				
Ceļošanas instrukciju trūkums, u.tml.				
Nepiemērota darba prakse, piemēram, vecumam neatbilstošas aktivitātes				
Neatbilstošs disciplīnas līmenis				
PERSONĀLS				
Nepiemērotu cilvēku pieņemšana darbā, kas strādā ar bērniem				
Treneriem trūkst apmācības par bērnu aizsardzību				
Nekvalificēti vai neapmācīti cilvēki amatos				
Brīvprātīgajiem trūkst zināšanu un apmācības par bērnu aizsardzību				
Citi pieaugušie, kuriem ir piekļuve bērniem, piemēram, apsardze vai medicīnas personāls				

SŪDZĪBAS UN DISCIPLĪNA				
Bažas par dažu pieaugušo un vienaudžu izturēšanos pret bērniem				
Sūdzību procedūras un disciplināro pasākumu trūkums organizācijā				
Sūdzības netiek uztvertas nopietni				
ZIŅOŠANAS PROCEDŪRAS				
Apziņas trūkums par bērnu aizsardzības vadlīnijām/rīcības kodeksu				
Ziņošanas procedūru trūkums vietējām iestādēm/aģentūrām, piemēram, policijai, sociālajiem dienestiem				
Vadlīniju un procedūru trūkums				
Bērni/pieaugušie nezin, kā ziņot par problēmām un ar ko runāt				
INFRASTRUKTŪRA UN NOSACĪJUMI				
Aprīkojums sliktā stāvoklī/bīstams				
Neatļauta piekļuve speciāli bērniem paredzētām zonām, ģērbtuvēm, tualetēm, utt.				
Fotografēšana, video vai audio ierakstīšana aizliegtās vietās				
Bērni koplieto ērtības ar pieaugušajiem, piemēram, ģērbtuves, dušas				
TRANSPORTS UN CEĻJUMI				
Pārvadāšana starp vietām/treniņiem ir nedroša				
Autovadītāji netika pārbaudīti bērnu aizsardzības kontekstā				

Ceļojumu un braucienu instrukciju trūkums, piemēram, medicīniskā aprūpe, nakšņošana, automašīnu koplietošana				
VISPĀRĪGI JAUTĀJUMI				
Neatļauta notikumu fotografēšana un ierakstīšana				
Neatbilstoša sociālo mediju izmantošana un saziņa starp nepilngadīgajiem un pieaugušajiem vai vienaudžiem				
Augsta tolerance pret fizisku vardarbību un ievainojumiem				
Vispārīgās uzvedības problēmas				

5. Pielikums: RĪCĪBAS KODEKSS PIEAUGUŠAJIEM

Šādi kodeksi ir ļoti svarīgi, jo tie nosaka paredzamās uzvedības normas. Šie nosacījumi nav tikai saraksts ar to, ko var darīt un ko nē. Tas ir konsekvents un pieņemts uzvedības kopīgs ietvars, kas palīdz radīt un uzturēt bērniem pozitīvu, jautru un drošu vidi.

Šis uzvedības kodeksa paraugs kalpo kā ieteikums. Klubi/sporta skolas/organizācijas var iekļaut citus aspektus, kas ir svarīgi konkrētos apstākļos.

Uzvedības kodekss

Gan laukumā, gan ārpus tā es rādīšu patiesa sportiskā gara piemēru un kalpošu par paraugu bērniem, jo:

- es vienmēr cieņu ikviena spēles dalībnieka tiesības, cieņu un vērtību neatkarīgi no viņu vecuma, rases, ādas krāsas, etniskās, nacionālās vai sociālās izcelsmes, dzimuma, invaliditātes, valodas, reliģijas, politiskās vai citas pārliecības, bagātības, dzimšanas un jebkura cita statusa, seksuālās orientācijas vai kāda cits iemesla;
- es ievēroju noteikumus un saglabāju spēles garu;
- es mudinu godīgu spēli un augstus uzvedības standartus;
- es nekad nepieļauju vai neciešu agresīvu, aizvainojošu vai nežēlīgu uzvedību vai valodu;
- es vienmēr atbalstu bērnu centienus un novērtēju viņus vairāk nekā tikai uzvaru.

Strādājot ar bērniem, kas jaunāki par 18 gadiem, es apņemos:

- ievērot bērnu aizsardzības vadlīnijas un cienīt viņu labklājību, drošību un prieku augstāk par visu pārējo;
- cīnīties ar jebkāda veida iebiedēšanu bērnu vidū;
- radīt apstākļus, kas paplašina visu bērnu iespējas;
- nepazemot bērnus un godīgi novērtēt viņu spēkus sacensībās vai treniņā;
- nevērst seksuālos nodomus pret bērnu un neizmantot to savam personiskajam vai finansiālajam labumam;
- neiesaistīties seksuālās attiecībās ar spēlētājiem, kas jaunāki par 18 gadiem, tostarp nepieļaut nepiedienīgus komentārus par bērnu;
- nepiedalīties jebkādās verbālās, fiziskās vai seksuāli provokatīvajās spēlēs, nepieļaut tās un nepieļaut nepiemērotus pieskārienus bērniem;
- garantēt, ka visas darbības atbilst bērnu spējām un vecumam;
- sadarboties ar citiem (piemēram, ārstiem, fizioterapeitiem) katra spēlētāja labā;
- nekad neizmantot fizisku vardarbību vai sodus;
- vienmēr pārliecināties, ka bērni tiek pienācīgi uzraudzīti un ceļojumu organizēšana uz turnīriem un spēlēm atbilst drošības standartiem, tostarp nenakšņot kopā ar bērniem vienā telpā;

- cienīt bērnu privātumu, piemēram, nenākt dušās un ģērbtuvēs bez atļaujas un nepiedāvāt palīdzību bērnu aprūpē, ja viņi visu var izdarīt paši;
- uzraudzīt, lai jebkura ārstēšana, piemēram, fizioterapija, notiek atvērtā un kontrolētā vidē, nevis divatā. Klīnikā ar vecāku atļauju (veidlapa kuru aizpilda vecāks - atļaujot pieskarties bērnam veicot izmeklēšanu un novilkt virsdrēbes);
- centies nepavadīt laiku vienatnē ar bērniem prom no citiem;
- neiesaistīties neatbilstošā sociālo mediju izmantošanā, tostarp neiesaistot bērnus privātajās sarunās sociālajos medijos, un nekad npublicēt komentārus un nedalīties ar attēliem, kas varētu apdraudēt vai kaitēt viņu labklājībai;
- npublicēt fotoattēlus un citu informāciju par bērniem vai viņu ģimenēm viņu personīgajās lapās sociālajos tīklos (piemēram, Facebook, Instagram, utt., vai citās vietnēs), kā arī kluba/sporta skolas/organizācijas vietnē, sociālajos tīklos bez pašu bērnu un viņu vecāku atļaujas;
- stāstīt par jebkurām bažām par bērnu drošību un labklājību, tostarp attiecībā uz konkrēto bērnu, atbildīgam bērnu aizsardzības darbiniekam vai, ja tāda nav, vadībai.

Es saprotu, ka, pārkāpjot šo kodeksu, pret mani var piemērot tādus pasākumus kā atstādināšana no amata, licences atņemšana, atlaišana un nodošana bērnu aizsardzības iestādēm vai policijai. Parakstot kodeksu, es apstiprinu, ka nav pamata bažām par manu piemērotību darbam ar bērniem un futbolā (piemēram, iepriekšēja sodāmība vai aizdomas par vardarbību pret bērniem).

VĀRDS:

DATUMS:

PARAKSTS:

6. Pielikums: AIZSARDZĪBA UN DROŠĪBA TIEŠSAISTĒ

Fotogrāfijas, filmas, video un sociālie mediji ir lielisks veids, kā popularizēt futbola pasākumus un programmas. Ar to palīdzību var svinēt panākumus, reklamēt notikumus un vienkārši informēt cilvēkus. Uzņemtais materiāls var arī palīdzēt analizēt un turpināt meistarības paaugstināšanas darbu.

Riski pieaugušajiem	Riski bērniem
Viņu saskarsme ar bērniem var būt nepareizi iztulkota, kas var novest pie: <ul style="list-style-type: none"> - Potenciālas izmeklēšanas; - Potenciālas disciplinārbildības.	Nepiemērotas piekļuves, izmantošanas vai apmaiņas ar personas datiem, piemēram, vārdiem, e-pasta adresēm vai tālruņa numuriem: <ul style="list-style-type: none"> - Nevēlamas saskares ar pieaugušajiem, kuriem ir noziedzīgi vai apšaubāmi nodomi; - Aizvainojoša vai citādi nepiemērota materiāla saņemšanas; - Iebiedēšanas tiešsaistē; - Uzmanība no pieaugušajiem ar seksuālu nolūku.

Pamatprincipi

Tiešsaistes saziņa ir rūpīgi jāapdomā. Kad tiek ievietoti ziņojumi tīklā vai pievienots kāds draugs vai abonents, to redz arī citi, ja netiks iestatīti atbilstoši konfidencialitātes iestatījumi. Lai pilnībā pasargātu sevi, nevajadzētu neko publicēt sociālajos tīklos bez atļaujas. Tas attiecas uz tiešiem ziņojumiem bērniem un komentāriem sociālo tīklu vietnēs, kas varētu apdraudēt bērna labklājību, kaitēt viņam vai apdraudēt kluba/sporta skolas/organizācijas reputāciju.

Treneriem, atbalsta personālam, kā arī brīvprātīgajiem nevajadzētu "draudzēties" tiešsaistē ar bērniem no viņu komandām, izmantojot personiskos sociālo mediju kontus. Labāk ir izmantot ziņojumus grupās ar vecākiem, kluba/sporta skolu/organizācijas tīmekļa vietnē vai kopējā tērzēšanā, bet ne caur personīgajām lapām, piemēram, Facebook. Tas padara informāciju drošu un atklātu. Ikviens var redzēt teikto, un tas samazina varbūtību, ka daži nodomi tiks pārprasti.

Tiešsaistē nedrīkst publicēt ziņas, attēlus vai videoklipus ar aizvainojošu, diskriminējošu vai seksuālu saturu. Ja vien iespējams, visai saziņai jānotiek ar vecāku vai aizbildņa starpniecību, ja vien nav atrunāts citādi.

Ja ir konstatētas aizvainojošas, diskriminējošas vai seksuāli atklātas ziņas vai paziņojumi, par tādiem ir jāziņo par bērnu aizsardzību atbildīgajam darbiniekam. Ir jāziņo par jebkuru personu, kura acīmredzami uzvedas neatbilstoši attiecībā uz bērnu filmēšanu vai fotografēšanu, vai sociālo mediju izmantošanu.

Masu mediji

Ir ļoti grūti uzraudzīt un kontrolēt futbola atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos, īpaši, ja klubi/sporta skolas/organizācijas medijus uz rīkotiem pasākumiem nav aicinājuši. Tomēr, kad mediji strādā pēc uzaicinājuma, viņiem var sniegt dažus ieteikumus par to, kā viņi var veicināt bērnu aizsardzību, tai skaitā:

- pārliecināties, ka vecāki un bērni piekrīt savu fotoattēlu/videoklipu izmantošanai, un iepriekš identificēt bērnus, kuri nav devuši šādu atļauju plašsaziņas līdzekļiem;
- brīdināt plašsaziņas līdzekļus, ka organizācija ir apņēmusies radīt drošu, jautru vidi visiem bērniem, un uzsvērt savu apņemšanos aizsargāt bērnus;
- lūgt medijiem neuzņemt fotogrāfijas, kuras var uztvert kā nehumānās vai aizvainojošas, piemēram, kailu bērnu fotogrāfijas/video;
- norādīt aizliegtās zonas un lūgt plašsaziņas līdzekļus tur neieklūt;
- jebkurā gadījumā aizliegt plašsaziņas līdzekļiem iekļūt ģērbtuvēs;
- lūgt plašsaziņas līdzekļus nublicēt bērnu personisko informāciju, piemēram, adreses.

7. Pielikums: PRIVĀTUMS UN ĢĒRBTUVES DROŠA LIETOŠANA

Ideālā gadījumā klubiem/sporta skolām/organizācijām būtu jāizstrādā ģērbtuves un dušas izmantošanas vadlīnijas, lai samazinātu gan pieaugušo, gan bērnu ļaunprātīgas rīcības vai ļaunprātīgas izmantošanas risku. Šajās zonās bērni ir īpaši neaizsargāti, jo var būt daļēji vai pilnīgi kaili, un ir mazāk uzraudzīti nekā citos gadījumos.

Vispārīgi norādījumi:

- pieejamās telpas ir jāpārbauda un jānoskaidro, vai tās ir paredzētas tikai bērniem, vai arī plašai sabiedrībai un pieaugušajiem;
- ja objektus/telpas izmanto gan pieaugušie, gan bērni, jābūt pieejai atsevišķām zonām ar ģērbtuvēm, dušām un tualetēm bērniem. Ja nē, tad ir nepieciešama papildu uzraudzība vai bērniem jālūdz pārgērbties pirms ierašanās;
- pasākumiem, kuros iesaistīti zēni un meitenes, jāparedz atsevišķas piemērotas telpas;
- pieaugušie no personāla un brīvprātīgo vidus nedrīkst pārgērbties vai iet dušā vienlaikus ar bērniem, kuri izmanto tās pašas telpas, un nekad nedrīkst izgērbties bērnu priekšā;
- brīvprātīgajiem un personālam ģērbtuvēs nedrīkst atļaut izmantot mobilos tālruņus vai videokameras. Bērniem arī būtu norādāms, ka telefonus izmantot nav vēlams, ko var paredzēt iekšējos kārtības noteikumos. Ja bērniem ir atļauts izmantot tālruņus ģērbtuvēs, viņiem ir jāpastāsta par drošu un pieņemamu lietošanu;
- vecākiem nevajadzētu ienākt ģērbtuvēs, ja vien tas nav absolūti nepieciešams. Šādos gadījumos ģērbtuvē var iekļūt tikai vecāki, kas ir tā paša dzimuma, kā bērni, iepriekš par to brīdinot treneri. Vecākam ir jābūt vismaz viena trenera personāla pārstāvja pavadītam, kura dzimums ir tāds pats kā bērniem;
- pieaugušajiem no personāla un brīvprātīgo vidus, īpaši pretējā dzimuma pārstāvjiem, nevajadzētu atrasties ģērbtuvēs, kad bērni ģērbjas.

Situācijās, kad bērniem ir jādala šādas telpas ar pieaugušajiem, riskus var mazināt:

- vienojoties par atsevišķu zonu vai ģērbšanās laiku bērniem;
- organizējot "komandas zonu", kur komandas spēlētāji pārgērbjas kopā;
- lūgt bērniem pārgērbties mājās.

Uzraudzība

Ja ģērbtuves koplietošana pieaugušajiem un bērniem ir neizbēgama, grupu jāuzrauga vismaz diviem darbiniekiem vai brīvprātīgajiem (tāda paša dzimuma kā bērni). Personālam un brīvprātīgajiem ir ļoti svarīgi mēģināt atrast līdzsvaru starp pieaugušo uzraudzības nepieciešamību un bērnu privātumu. Piemēram, nav nepieciešams pieskatīt bērnus dušās.

Uzraugiem nedrīkst izmanto nekādu iebiedēšanu un nedrīkst fotografēt, tai skaitā izmantojot mobilos tālruņus. Ja uzraugi kādu no šiem aizliegumiem ir pārkāpuši, ir jāveic

pārrunas ar bērniem un jāziņo par notikušo trenerim vai par bērnu aizsardzību atbildīgajam darbiniekam, jo šāda uzraugu rīcība var norādīt uz nepieciešamību veikt papildu izpratnes veicināšanas pasākumus.

Vecāki var pieskatīt savus bērnus vai, ar kluba/sporta skolas/organizācijas piekrišanu, arī citus bērnus. Ja vecāki pieskata citus bērnus, tad attiecīgajam vecākam ir jāsaprot un jāparaksta vispārējais uzvedības kodekss kā darbiniekiem un brīvprātīgajiem.

8. Pielikums: PAR BĒRNU AIZSARDZĪBU ATBILDĪGĀ DARBINIEKA LOMA UN PIENĀKUMI

Par bērnu aizsardzību atbildīgā darbinieka loma klubā/sporta skolā/organizācijā ir izšķiroša, lai radītu vidi, kurā visu vecumu un spēju bērni var droši un jautri spēlēt futbolu. Tomēr tas nenozīmē, ka atbildīgais darbinieks vienpersoniski atbild par bērnu aizsardzību klubā/sporta skolā/organizācijā. **Atbildīgā darbinieka loma ir darboties kā kontaktpersonai, kā arī konsultēt, uzturēt un palīdzēt īstenot bērnu aizsardzības politiku un ar to saistītās procedūras, tostarp reaģējot uz konkrētiem gadījumiem.** Lai atbildīgais darbinieks varētu veikt savus pienākumus, viņam ir vajadzīgs atbalsts un sadarbība no visiem, kuri strādā klubā/sporta skolā/organizācijā vai kopā ar viņu.

Lai gan par bērnu aizsardzību atbildīgā darbinieka loma ir svarīga, tai nevajadzētu būt pārāk apgrūtināšanai. Dažreiz, piemēram, kad notiek incidents, viņam būs papildu darbs, taču lielākoties šī loma ietver atbalstu un palīdzību tikai pēc vajadzības. Ideālā gadījumā vajadzētu izraudzīties vismaz divus atbildīgos darbiniekus, lai viņi varētu dalīties darba apjomā un aizstāt viens otru prombūtnes laikā.

Ir jānodrošina, lai atbildīgā darbinieka vārds un kontaktinformācija būtu zināma visiem, kas strādā klubā/sporta skolā/organizācijā un ar to, kā arī vecākiem un bērniem.

Par bērnu aizsardzību atbildīgā darbinieka ieteicamās lomas un pienākumi:

- rīkoties kā pirmajai kontaktpersonai bērnu aizsardzības jautājumos un vadīt bērnu aizsardzības darbu;
- nodrošināt bērnu aizsardzības apmācību darbiniekiem, brīvprātīgajiem un citiem interesentiem;
- informēt personālu un citus par bērnu aizsardzības politiku un viņu pienākumiem, piemēram, izmantojot apmācības un instruktāžas;
- konsultēt un atbalstīt darbiniekus, brīvprātīgos un partnerus bērnu aizsardzības Vadlīniju īstenošanā;
- veikt riska novērtējumu un, ja nepieciešams, palīdzēt citiem to izdarīt;
- nodrošiniet, lai futbola programmās, praksēs un aktivitātēs vienmēr tiktu ņemti vērā bērnu aizsardzības pasākumi;
- attīstīt un nodibināt partnerattiecības ar vietējām vadības iestādēm un sabiedriskām organizācijām, kurām ir pieredze bērnu aizsardzībā, veselības aprūpē un tiesiskajā aizsardzībā, lai incidenta gadījumā vai gadījumā, kad nepieciešama ārēja konsultācija, vienmēr būtu pieejama atbilstoša informācija;
- pārliecināties, ka darbinieki, brīvprātīgie un visas ieinteresētās personas, kā arī bērni un vecāki ir iepazinušies ar bērnu aizsardzības politiku un, ka tā ir pieejama viņiem;
- rīkoties kā pirmajai kontaktpersonai jaunprātīgas izmantošanas incidentu gadījumā un paziņot par to vadībai un vietējām iestādēm, tostarp tiesībaizsardzības iestādēm, atkarībā no gadījuma;
- ja nepieciešams, piedalieties apmācībā par bērnu aizsardzību;

- saglabāt precīzu uzskaiti par visiem incidentiem;
- nodrošināt bērnu aizsardzības plāna īstenošanu un sagatavot ikgadēju progresa ziņojumu, saskaņā ar instrukcijām;
- konsultēt un pārstāvēt klubu/sporta skolu/organizāciju jautājumos, kas saistīti ar bērnu aizsardzību.

Ieteicamās prasmes un raksturojums:

- gatavs uzņemties par bērnu aizsardzību atbildīgā darbinieka lomu;
- ideālā gadījumā: noteiktas zināšanas un pieredze bērnu aizsardzības un drošības jomā;
- vēlme iziet apmācību bērnu aizsardzības jomā;
- cieņa un autoritāte, lai viņa viedoklis tiktu patiesi novērtēts;
- atsaucība un labas komunikācijas prasmes ar pieaugušajiem un bērniem;
- spēja saglabāt mieru, kad rodas problēma vai nemiers, it īpaši, ja bērnam nepieciešama palīdzība;
- spēja just līdzīgi bērniem un nodrošināt, ka viņu vajadzības un intereses ir visu darbību un lēmumu priekšgalā (uz bērnu vērsta pieeja);
- spēja sadarboties ar citiem, lai nodrošinātu, ka bērnu aizsardzības Vadlīnijas un ar to saistītās procedūras tiek piemērotas gan kopumā, gan gadījumos, kad notiek incidenti ar konkrētu bērnu;
- apņemšanās ievērot futbola vērtības, bērnu un viņu tiesību aizsardzību un spēja aizstāvēt šī svarīgā mērķa intereses;
- apmācības un prezentācijas prasmes;
- prasme veikt uzskaiti, piemēram, mācību notikumu, incidentu, utt.;
- spēja profesionāli, konfidenciali un konsekventi strādāt jomā, kurā var rasties emocionāli sarežģīti un jutīgi jautājumi, un situācijas.

9. Pielikums: DROŠA PERSONĀLA ATLASE

Daudzpusīgais programmu klāsts futbolā un to augstā kvalitāte bērniem nebūtu iespējama bez futbola organizāciju personāla un brīvprātīgo prasmēm, centības un veltītā laika.

Lai radītu vidi, kurā bērnu aizsardzība tiek uztverta nopietni un bērni no spēles saņem tikai prieku, futbola organizācijās obligāti jāstrādā "īstajiem" cilvēkiem. Līdz ar ko darbā ir jāpieņem tikai atbilstošas kvalifikācijas treneris, tāpat ir jāpārlicinās, ka futbola organizācijas personāls un sadarbības partneri ir piemēroti darbam ar bērniem.

Zināms, ka personas, kuras veic vardarbību pret bērniem, dažkārt apzināti cenšas iekļūt organizācijās, kur var atrasties bērnu tuvumā. Tomēr, pat ja cilvēks nemeklē veidu, kā apzināti kaitēt bērniem, viņš joprojām var būt nepiemērots darbam ar viņiem sava rakstura un nepieciešamās pacietības trūkuma dēļ.

Droši darbā pieņemšanas pasākumi gan uz algotu darbu, gan brīvprātīgo darbā ir svarīgs signāls par apņemšanos nodrošināt bērnu aizsardzību. Līdztekus cilvēkiem, kuri var vienkārši nepiemēroties darbam ar bērniem, atsijāšanai, tas kalpo kā brīdinājums tiem, kuri meklē iespēju tos aizvainot. Tas palīdzēs potenciālajiem uzbrucējiem saprast, ka organizācija apzinās ar to saistītos riskus un var atteikties iesniegt pieteikumu par pieņemšanu darbā.

Jāatzīmē, ka darbā pieņemšana nekad nebūs pilnīgi droša, neraugoties uz mūsu centieniem. Drošas darbā pieņemšanas mērķis ir veikt darbības, kas kopā ir paredzētas, lai samazinātu varbūtību pieņemt darbā nepareizu personu.

Droša personāla atlases procedūras īstenošana var būt sarežģīta. Daži cilvēki var būt aizvainoti, ja organizācija pieprasa personas pārbaudi. Vislabāk ir paskaidrot, ka šāda procedūra nav vērsta individuāli pret konkrēto personu, un tā ir jāievēro visiem organizācijā iesaistītajiem. Saprātīgs cilvēks pieņems, ka organizācijai ir pienākums pārlicināties, vai tās personāls un partneri var strādāt ar bērniem. To darot, attiecīgais kandidāts arī pārlicināsies, ka bērnu aizsardzība tiek uztverta nopietni.

Zemāk norādītajā tabulā ir norādes, kā personāla atlases procesā iekļaut drošus personāla atlases principus, tostarp brīvprātīgo pieņemšanā. Dažās situācijās var būt grūtības pilnībā ievērot visas norādītās prasības, piemēram, rekomendāciju pārbaude var nebūt iespējama, grūti iegūt diplomu kopijas, it īpaši, ja kandidāti ir pārcēlušies vai vairākkārt bija atstājuši savu valsti, piemēram, kā bēgļi. Vissvarīgākais ir darīt visu, kas ir saprātīgi iespējams, kā arī piemērot dažādas pieejas, nepaļaujoties tikai uz vienu.

Ir jāievēro visas normatīvos aktos noteiktās personāla atlases pieņemšanas un nodarbināšanas prasības, un īpaši prasības, kas attiecas uz kritērijiem, kādiem jāizpildās, lai persona varētu strādāt ar bērniem.

Pieņemot darbā personālu ir jāpieprasa informāciju par šo personu iepriekšējo darbību, kompetenci un pieredzi.

ATLASES UN UZŅEMŠANAS PROCESI	
Kandidāta profils	Ir jānosaka, kādas prasmes un zināšanas ir nepieciešamas, lai varētu droši strādāt ar bērniem, un šie kritēriji ir jāiekļauj

	profilā. Daudz kas ir atkarīgs no amata. Ņemot vērā to, ka treneriem ir vairāk kontakta ar bērniem, viņiem ir vajadzīgas vairāk attīstītas attiecīgās prasmes nekā cilvēkiem, kas ieņem administratīvus amatus.
Paziņojums par vakanci	Jebkurā darba sludinājumā jāiekļauj skaidra ziņa, ka organizācija ir apņēmusies aizsargāt bērnus.
Intervijas jautājumi	Jāiekļauj vismaz viens jautājums par bērnu aizsardzību. Jautājumu piemērus skatīt zemāk.
PASĀKUMI PIRMS IECELŠANAS AMATĀ	
Pašdeklarācija	Kandidātiem jāaizpilda un jāparaksta labas reputācijas deklarācija, ieskaitot sadaļu, kurā viņi apstiprina, ka darbā nerada draudus bērniem un dod atļauju attiecīgajām pārbaudēm. Pašdeklarācijas veidlapas veidni skatīt zemāk.
Rekomendāciju pārbaudes	Kandidātam jāsniedz divas profesionālas rekomendācijas. Atkarībā no amata, uz kuru kandidāts pretendē, rekomendācijas var ietvert iepriekšējo darba devēju. Rekomendācijas vienmēr jāpieprasa un jāsaņem tieši no rekomendētāja, izmantojot e-pasta adresi, pasta adresi vai tālruņa numuru. Ar tā sauktām atklātajām rekomendācijām (tas ir, kandidāta sniegtām rakstiskajām rekomendācijām) parasti nepietiek. Jautājumu piemērus skatīt zemāk.
Identitātes apstiprināšana	Nepieciešams apstiprināt kandidātu identitāti, piemēram, izmantojot pasēs pārbaudi, jo var būt gadījumi, kad tiek sniegta nepatiesa informācija un pat viltota identitāti, lai iegūtu vēlamu amatu.
Kvalifikācijas pārbaude un speciālistu reģistrācija	Ir jāpārbauda visa informācija par kvalifikāciju (diplomi, utt.) vai profesionālo reģistrāciju (ieraksts speciālistu reģistrā). Kandidātam jāuzrāda attiecīgo sertifikātu oriģināli (piemēram, trenera licences numurs).
Izziņa par nesodāmību	<p>Par katru kandidātu ir jābūt izziņai no Sodū reģistra, lai pārliecinātos par personas atbilstību darbam (šīs ziņas atkārtoti ir jāpārbauda ne retāk kā reizi gadā).</p> <p>Ar bērniem nedrīkst strādāt tādas personas, kuras:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, izņemot gadījumu, kad pēc sodāmības dzēšanas vai noņemšanas Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija izvērtējusi, vai tas nekaitē bērnu interesēm, un atļāvusi šīm personām strādāt, veikt brīvprātīgo darbu, kā arī saskaņā ar noslēgto vienošanos sniegt pakalpojumus; - kuras sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību — neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas; - kurām tiesa ir piemērojusi Krimināllikumā noteiktos medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus; - kurām piemērots naudas sods par administratīvo pārkāpumu – fizisku vai emocionālu vardarbību pret bērnu, ja no dienas, kad stājies spēkā un kļuvis nepārsūdzams kompetentas institūcijas pieņemtais lēmums vai tiesas spriedums, nav pagājuši trīs gadi. (skatīt BTA 72. pantu) <p>Izziņā jābūt ziņām par personas sodāmību, kas ir/nav dzēsta (noņemta), administratīvā pārkāpuma lietā piemēroto sodu, no</p>

	<p>kura izciešanas laika ir pagājis mazāk nekā gads/ir pagājis vairāk nekā gads (ziņas no aktuālās datu bāzes un arhīva).</p> <p>Organizācijas/kluba/sporta skolas pienākums ir informēt kandidātu par izziņas nepieciešamību, taču savukārt izziņas iesniegšanas pienākums attiecas uz pašu kandidātu. Esot darba / sadarbības attiecībās organizācija/klubs/ sporta skola sedz izmaksas, kas saistās ar izziņas pieprasīšanu. Izziņu no Sodu reģistra var pieprasīt tikai pati privātpersona. Izņemot sporta skolas, kas reģistrējušās kā sporta interešu izglītības iestādes.</p>
<p>PASĀKUMI PĒC IECELŠANAS AMATĀ</p>	
Uzvedības kodekss	<p>Visiem darbiniekiem un brīvprātīgajiem (ieskaitot vadītājus, trenerus, tiesnešus), kā arī ikvienam citam, kas piedalās futbola programmās vai pasākumos, ir jāparaksta uzvedības kodekss. Viņiem vajadzētu saņemt atbilstošus paskaidrojumus un pilnībā saprast, kāda uzvedība no viņiem tiek gaidīta. Uzvedības kodeksu piemērus skatīt bērnu aizsardzības Vadlīniju pielikumos .</p>
Ievada instruktāža	<p>Pēc darba uzsākšanas darbinieki jāinformē par bērnu aizsardzības politiku. Viņi jānodrošina ar par bērnu aizsardzību atbildīgā darbinieka vārdu un kontaktinformāciju.</p>
Pārbaudes laiks	<p>Pārbaudes laiku var izmantot, lai aktīvi novērtētu kandidāta piemērotību. Pārbaudes laikam būtu jābūt trim mēnešiem.</p>

Intervijas jautājumu piemēri par bērnu aizsardzību

Intervijās jāuzdod vismaz viens jautājums par bērnu aizsardzību. Tālāk minētie jautājumi ir piemēri. Lūdzu, ņemt vērā: ja kandidāts nav iepazinies ar organizācijas bērnu aizsardzības politiku un uzvedības kodeksu, tad uz jautājumu var neatbildēt "pareizi". Tas nav būtiskākais, svarīgi ir pārbaudīt viņa attieksmi pret bērnu drošību un tās nodrošināšanu.

- Vai esat jau strādājis organizācijā, kurai ir bija uzvedības kodekss? Ja jā, kā tas ir mainījis jūsu attieksmi pret sevi, pret savu darbu un komandām, kurās strādājāt?
- Vai varat sniegt piemērus par nedrošu vai nepieņemamu uzvedību pret bērniem futbola pasākumos?
- Darbā varat iestāties saskarsmē ar bērniem. Kā jūs pret to izturaties? Vai ir kādas vecuma grupas, ar kurām jums ir vairāk vai mazāk ērti strādāt? Papildu var uzdot jautājumus, kāpēc kandidātam ir noteiktas preferences, kas palīdzēs noteikt, vai ir pamats uztraukumam, vai nē.
- Vai esat strādājis vai bijis kā brīvprātīgais līdzīgā amatā, kur jums bija jākontaktējas ar bērniem? Kas jums tādā darbā patika? Kas šķita grūti?
- Ja jūs uztrauktu cita pieaugušā rīcība vai uzvedība pret bērniem, kā jūs reaģētu?

- Ko jūs darījāt, kad kolēģis vai draugs pārkāpa noteikumus, procedūru vai rīcības kodeksu?
- Ko jūs darīsiet, ja redzēsiet, ka kāds no vecākiem vai treneru kolektīva klieudz uz bērnu?
- Kādas citu cilvēku īpašības jums patīk, īpaši attiecībā uz darbu ar bērniem vai rūpēm par tiem?
- Kas, jūsu prāt, padara cilvēku par paraugu futbolā bērniem un pusaudžiem?
- Iedomājieties, ka uzzinājāt, ka bērni fotografējuši citu bērnu ģērbtuvē un ievietojuši šīs fotogrāfijas internetā. Kā jūs reaģētu? Ko darītu?

Jautājumu paraugi, lai pārbaudītu rekomendācijas

Dažreiz var būt sarežģīti uzdot tiešus jautājumus un saņemt tiešas atbildes no rekomendētāja, jo iespējas apspriest disciplīnas jautājumus ar nepiederošām personām vai atklāt informāciju, kas varētu negatīvi ietekmēt darbinieku, nav atļauts. Tāpēc vajadzētu pievērst uzmanību tam, kā sarunas biedrs atbild uz šādiem jautājumiem (t.i., neizlēmība, nevēlēšanās atbildēt).

Ir svarīgi paskaidrot, ka, ja kandidāts iegūst amatu, viņš pēc tam var strādāt ar bērniem.

IETEICAMIE JAUTĀJUMI:

- Vai jūs zināt kādus iemeslus, kāpēc mums būtu jāuztraucas par šo kandidātu attiecībā uz viņa uzvedību ar bērniem?
- Kā jūs raksturotu kandidāta raksturu?
- Vai laikā, kad jūs zinājāt kandidātu, ir noticis kas tāds, kas liktu domāt, ka viņš nav piemērots mijiedarbībai ar bērniem?
- Vai jūs būtu priecīgs, ja kandidāts atkal sāktu strādāt ar jūsu organizāciju/bērniem?

Deklarācijas forma

Visiem kandidātiem, kas strādā tieši ar bērniem, ir jāaizpilda šī veidlapa.

[Organizācijas nosaukums]

Kandidāta vārds/uzvārds .....

Vakance .....

1. Vai esat kādreiz bijis krimināllietas vai citas tiesvedības subjekts attiecībā uz bērnu drošību un labklājību? Tas ietver tiesas spriedumus, aizrādījumus vai policijas brīdinājumus. JĀ / NĒ

Ja jā, lūdzu, sniedziet sīkāku informāciju:

---

2. Vai esat kādreiz lūgts pamest organizāciju vai atlaists no darba jūsu izturēšanās vai

attieksmes pret bērniem dēļ? Tas ietver disciplinārlietas, atstādināšanu no darba ar bērniem vai jebkādas citas sankcijas. JĀ / NĒ

Ja jā, lūdzu, sniedziet sīkāku informāciju:

---

3. Vai jūs zināt kādus iemeslus, kas varētu radīt bažas par jūsu piemērotību darbam ar bērniem? JĀ / NĒ

Ja jā, lūdzu, sniedziet sīkāku informāciju:

Deklarācija:

Es apliecinu, ka šajā veidlapā sniegtā informācija ir pareiza un pilnīga. Esmu cienījama persona un nezinu iemeslus, kādēļ mani uzskatītu par nepiemērotu darbam ar bērniem (jaunākiem par 18 gadiem).

Apliecinu, ka dodu piekrišanu [organizācijas nosaukums] atbilstošajai biogrāfijas un rekomendāciju pārbaudei, kas var būt nepieciešams, lai pārliecinātos par manu piemērotību darbam ar bērniem.

Paraksts.....

Datums

.....

10. Pielikums: NORĀDES UZRAUDZĪBAI IZBRAUKUMA PASĀKUMOS, IESKAITOT NAKŠŅOŠANU

Braucieniem uz izbraukuma spēlēm un turnīriem priekš bērniem ir jābūt drošiem un aizraujošiem. Vecāki un aizbildņi bieži ir noraizējušies, kad viņu bērni ir prom, taču rūpīga plānošana un sagatavošanās palīdzēs mazināt šīs raizes un parādīt, ka ir ņemtas vērā viņu bērnu dažādās vajadzības un apsvērti iespējamie ceļošanas riski.

Tālāk minētie apsvērumi palīdzēs veikt atbilstošus pasākumus bērnu aizsardzībai.

Kontroles/uzraudzības līmeņi

Ir jānosaka nepieciešamais uzraudzības/kontroles līmenis, ņemot vērā bērnu vecumu un skaitu. Tiesību akti var noteikt minimālo pieaugušo un bērnu attiecību.

Kopumā, jo jaunāki bērni, vai sarežģītāka darbība vai situācija, jo vairāk pieaugušo ir nepieciešami, lai nodrošinātu uzticamu uzraudzību. Ja bērniem ir īpašas vajadzības, var būt nepieciešama papildu uzraudzība un atbalsts.

Vienmēr ir labi, ja vismaz divi pieaugušie pieskata bērnus jebkurā braucienā ar nakšņošanu vai ilgākā ceļojumā. Piemēram, ja notiek kāds negadījums un bērns ir jānogādā slimnīcā, viens pieaugušais dosies līdz uz slimnīcu, viens paliks pieskatīt pārējos bērnus. Ja bērnus pavada pieaugušie vīrieši un sievietes, ir svarīgi katram piešķirt uzdevumus un pienākumus, piemēram, rūpēties par bērniem ģērbtuvēs un guļamistabās.

Risku novērtējums

Nepieciešama papildu aprūpe un atbalsts, kad bērni pamet savu pazīstamo vidi, lai dotos uz izbraukuma spēlēm un citām aktivitātēm, piemēram, treniņnometnēm, it īpaši, ja ceļojums ietver nakšņošanu. Jebkurai darbībai, kas saistīta ar bērnu nogādāšanu citā vietā, ieteicams veikt riska novērtējumu. Riska novērtējuma veidlapas paraugu var atrast bērnu aizsardzības Vadlīniju pielikumos.

Riska novērtējuma mērķis nav atrast iemeslu ceļojuma atcelšanai! Tā uzdevums ir iepriekš identificēt iespējamus riskus un rīkoties, lai tos novērstu vai mazinātu. Piemēram, viesnīcas atrašanās vieta var būt nedroša bērniem. Ja tas kļūst zināms iepriekš, viesnīcu ir iespējams mainīt. Tas palīdzēs padarīt ceļojumu vai aktivitāti drošu un patīkamu. Ir svarīgi atcerēties, ja ceļojums vai pasākums nevar būt drošs, tas ir jāatceļ.

Ceļojumi un nakšņošana

Šeit termins "pavadošais pieaugušais" attiecas uz pieaugušajiem, kuri pavada bērnus ceļojumos. Šie pieaugušie var būt kluba/sporta skolas/organizācijas darbinieki, piemēram, treneri vai brīvprātīgie, kā arī vecāki. Pavadošais pieaugušais nav līdzjutējs. Šis termins attiecas uz personu, kura ir piekritusi uzņemt atbildību par to, lai bērniem ceļojums būtu drošs un patīkams.

Galvenais princips visās situācijās ir **bērnu interešu prioritāte**. Bērnu aprūpes manierei no pavadoņu puses jāatbilst bērnu/pusaudžu vecumam un briedumam.

Pavadošajiem pieaugušajiem ir svarīga loma un viņi vienmēr uzņemas atbildību par viņu aprūpē esošo bērnu drošību un labklājību. Šis laiks sākas, kad bērns pamet vecāku/aizbildni, un beidzas tikai tad, kad tas ir droši atdots vecākiem/aizbildnim, vai saskaņā ar jebkuru citu vienošanos. Lai izvairītos no pārpratumiem, ir skaidri jāinformē vecāki, kurā brīdī beidzas pavadoņu atbildība par bērniem. Piemēram, var vienoties, ka, atgriežoties no ceļojuma, vecāki paņems bērnus no kluba/sporta skolas/organizācijas vai arī bērni tiks izlaisti kluba/sporta skolas/organizācijas teritorijā, no kuras viņi paši dosies mājās.

Vislabāk ir tad, ja vecāki paši pavada savus bērnus ceļojumos, jo tas palīdz vecākiem justies piederīgiem klubam/sporta skolai/organizācijai. Šādos gadījumos tiek atvieglota arī kluba/sporta skolu/organizāciju atbildības un samazināti pārpratumi par vienošanos attiecībā uz pavadošajiem pieaugušajiem.

Ideālā gadījumā, īpaši pirms nakšņošanas, būtu jāorganizē īsa tikšanās ar vecākiem un bērniem, lai apspriestu dažādas ceļojuma detaļas, vai arī šī informācija jāsniedz rakstiski. Vecākiem vajadzētu iegūt ārkārtas kontaktinformāciju no grupas vadītājiem. Noderīgi var būt arī lūgt pašus bērnus iesaistīties un parakstīt vai palīdzēt izstrādāt uzvedības kodeksu, lai viņi zinātu, kas no viņiem tiek gaidīts ceļojuma laikā.

Vecākiem noteikti jāpiekrīt savu bērnu līdzdalībai. Pirms ceļojuma būtu nepieciešams apkopot veselības pamatinformāciju un kontaktinformāciju ārkārtas situāciju gadījumiem. Piekrišanas un medicīniskās veidlapas paraugi ir iekļauti bērnu aizsardzības Vadlīniju pielikumos. Atkarībā no tā, kur valstī jūs uzturaties, normatīvie akti var neļaut nevienam, izņemot ārstu vai veselības aprūpes speciālistu, dot bērnam zāles. Klubiem/sporta skolām/organizācijām ir jāapzinās noteikumi, kas attiecas uz atrašanās vietu.

Pavadošo pieaugušo loma

Papildus paredzamajai uzvedībai, kas noteikta uzvedības kodeksā, pavadošo pieaugušo atbildībā ietilpst:

- nodrošināt bērnu drošību un labklājību. Tas nozīmē agrīnu riska novērtējumu, tostarp attiecībā uz transportu un izmitināšanu;
- ja nepieciešams, sazināties ar vecākiem pirms ceļojuma un tā laikā;
- sakārtot vai apstiprināt visu nepieciešamo informāciju, piemēram, izmitināšanu, galamērķi, programmu, informāciju par sacensībām, formas tērpu un aprīkojuma sarakstu, kā arī transportu, tostarp pārbaudīt, vai transportlīdzekļi darbojas un ir droši. Atkarībā no uzturēšanās vietas, tas var nozīmēt bērnu pārvadāšanu tikai noteiktās (dienas) stundās;
- pārbaudīt, vai vecāku un bērnu piekrišanas veidlapas ir parakstītas;
- apzināties visas īpašās vajadzības, tostarp medicīniskās prasības, veselības problēmas, medikamentus vai pieejamības vajadzības. Tas dažādās valstīs ir atšķirīgs, jo dažās valstīs ir stingri noteikumi par zāļu lietošanu vai veselības aprūpes nodrošināšanu bērniem, ar norādi, kam ir tiesības to darīt. Visos gadījumos pavadošajiem pieaugušajiem ir jābūt skaidrai izpratnei par jebkādam bērnu

- īpašajām vajadzībām, kā arī jābūt vecāku tālruņu numuriem ārkārtas situācijām;
- pārbaudīt, vai bērniem ir ceļošanas un personu apliecinoši dokumenti vai atļaujas;
  - pārliicināties, ka visiem bērniem ceļojuma laikā ir ārkārtas tālruņa numuri;
  - pastāvīgi būt kopā ar bērniem. Pieaugušajiem **vienmēr** vajadzētu zināt, kur atrodas bērni. Tos nedrīkst atstāt bez uzraudzības pat uz īsu laiku. Tas nozīmē, ka pavadošie pieaugušie vakarā nevar atstāt bērnus vienus viesnīcā;
  - neļaut bērniem iziet no grupas kopā ar pieaugušajiem, ieskaitot ģimenes locekļus, ja vien tas nav iepriekš saskaņots un bērna vecāki ir devuši atļauju to darīt;
  - apzināties bērnu fiziskās un emocionālās vajadzības un palīdziet viņiem tās apmierināt, atkarībā no situācijas, vai arī darīt visu iespējamo, lai to izdarītu;
  - mudināt bērnus un pusaudžus sazināties ar citām bērnu grupām, piemēram, palīdzēt ar tulkošanu, ja bērni runā tikai vietējās valodās/dialektos, vai ja viņiem ir grūtības sazināties;
  - turēt pie sevis tālruņu numurus ārkārtas saziņai ar vecākiem. Vecāki nekavējoties jāinformē par jebkādām bažām;
  - paziņot par bērnu aizsardzības atbildīgajam klubā/sporta skolā/organizācijā vai vadībai par jebkurām problēmām vai bažām, kas attiecas uz bērnu drošību, aizsardzību un labumu, tostarp par bērnu pazušanu;
  - nodrošināt bērniem pareizas zāles un devas, ja to atļauj attiecīgās valsts normatīvie akti un tā iepriekš vienojas ar vecākiem/aizbildni;
  - pārliicināties, ka bērni nepaliek vieni naktī neviena pieaugušā istabā (izņemot ģimenes locekļus) vai neguļ vienā gultā ar pieaugušo.

Ārkārtas situācijas un neatliekamā medicīniskā palīdzība

Ārkārtas situācijā nekavējoties vai pēc iespējas ātrāk jāsaazinās ar bērna vecākiem.

Neatliekamās medicīniskās palīdzības gadījumā jums nekavējoties jāmeklē atbilstoša palīdzība, zvanot uz neatliekamās palīdzības numuru 112.

11. Pielikums: SASKAŅOTS RĪCĪBAS KODEKSS BĒRNIEM, KURI PIEDALĀS FUTBOLA AKTIVITĀTĒS

Šis uzvedības kodekss ir paraugs bērniem ceļošanai un citām aktivitātēm, un paredzēts, lai sniegtu vispārīgus norādījumus. Ideālā gadījumā būtu jākonsultējas ar bērniem par to, kas ir pieņemama uzvedība, jo pastāv lielāka varbūtība, ka viņi ievēros noteikumus, ja viņi paši būs piedalījušies to izstrādē. Šo kodeksu var pielāgot tikai braucieniem ar nakšņošanu vai tikai dienas laikam.

Uzvedības kodekss

Braucieniem uz izbraukuma spēlēm un turnīriem bērniem un pusaudžiem jābūt drošiem un aizraujošiem. Svarīga daļa ir izpratne par to, kāda uzvedība ir pieņemama.

Ir svarīgi, ka, piekrītot piedalīties [NORĀDĪT PASĀKUMA/CEĻOJUMA NOSAUKUMU], Tu saproti un piekrīti, ka:

- pavadošie pieaugušie ir atbildīgi par manu drošību un labklājību no brīža, kad atstāju vecāku atbildības zonu, un līdz es atgriezīšos mājās.
- es apņemos vienmēr ievērot pavadošo pieaugušo norādījumus un padomus;
- ja kādu iemeslu dēļ es nevēlos sekot komandai vai grupai, es lūgšu pavadošajiem pieaugušajiem atļauju un paskaidrošu, kur es būšu;
- nakšņojot, es ar kādu koplietošu istabu, un tas tiks iepriekš saskaņots. Es negulēšu nevienā citā istabā bez atļaujas;
- es nekavēšu sanāksmes un pasākumus;
- es ievērošu noteikumus, kas izstrādāti manai drošībai, tostarp:
  - alkohola lietošanas aizliegumu;
  - aizliegumu lietot narkotikas;
  - smēķēšanas aizliegumu;
- es informēšu pavadošos pieaugušos, ja mani kaut kas traucēs vai man būs bažas par savu vai cita bērna drošību;
- es informēšu pavadošos pieaugušos, ja man kaut kas būt nepieciešams, lai piedalītos aktivitātē;
- es cienīšu citus bērnus, palīdzēšu viņiem pilnībā piedalīties pasākumā un kalpošu kā sporta gara piemērs. Es rādīšu piemēru citiem, tostarp nelietošu alkoholu un narkotikas, nelietošu nepiedienīgus, rasistiskus, homofobiskus un citus diskriminējošus izteicienus;
- es respektēšu katra pasākuma dalībnieka un citu cilvēku tiesības, godu un cieņu un nekad neizmantošu verbālas un fiziskas provokācijas, tostarp seksuāli provokatīvus žestus vai izteicienus. Es nesitīšu vai nodarīšu citu fizisku kaitējumu nevienam, kurš piedalās pasākumā, un nerīkošos tā, lai apkaunotu, pazemotu, apvainotu vai aizvainotu citus bērnus vai tiktu uzskatīts par iebiedētāju.

Es, ..., esmu izlasījis (-usi), sapratis (-usi) un pieņēmis (-usi) šo uzvedības kodeksu Es piekrītu ievērot šos noteikumus [NORĀDĪT PASĀKUMA/CEĻOJUMA NOSAUKUMS] laikā un saprotu, ka, ja es pārkāpšu kodeksu, mani vecāki tiks informēti, un man var lūgt atstāt pasākumu pirms tā beigām.

Es piekrītu/nepiekrītu piedalīties plašsaziņas līdzekļu aktivitātēs, kas saistītas ar šo notikumu, ieskaitot manu fotogrāfiju publicēšanu laikrakstos un internetā. Es saprotu, ka pat tad, ja es šādu atļauju nedošu, es tomēr varēšu piedalīties šajā pasākumā.

Redzējis, apstiprinājis un izskaidrojis vecāks vai likumīgais aizbildnis:

Vārds, uzvārds ..... Paraksts ..... Datums .....

Spēlētāja Vārds, uzvārds ..... Paraksts ..... Datums .....

12. Pielikums: RĪCĪBAS KODEKSS VECĀKIEM

Šis kodekss ir svarīgs, jo tas nosaka pareizu uzvedību. Tas nav tikai saraksts no tā, ko var darīt, vai nē. Tas ir konsekvents un pieņemams uzvedības kopīgs ietvars, kas palīdz radīt un uzturēt bērniem pozitīvu, jautru un drošu vidi.

Šis uzvedības kodekss tiek piedāvāts kā paraugs, un klubiem/sporta skolām/organizācijām ir tiesības iekļaut citus aspektus, kurus tie uzskata par svarīgiem, ņemot vērā katrs savus specifiskos apstākļos.

Rīcības kodekss vecākiem

Kā vecāks es darīšu visu, lai radītu bērniem drošu un jautru vidi futbola spēlēšanai, proti:

- es sadarbošos ar visiem spēlētājiem un izrādīšu viņiem cieņu;
- es mudināšu godīgu spēli un augstus uzvedības standartus;
- es pieņemšu visus spēles tiesnešu lēmumus;
- es nepieļaušu agresīvu, aizvainojošu vai nežēlīgu uzvedību vai izteikumus, un es nesamierināšos ar līdzīgām citu darbībām attiecībā uz spēlētājiem vai tiesnešiem;
- es atzīmēšu centienus un līdzdalību, nevis koncentrēšos uz spēles efektivitāti un rezultātiem;
- es nepieļaušu un neatbalstīšu iebiedēšanu jebkurā tās formā;
- es nepazemošu bērnus un nenoniecināšu viņu centienus spēlē vai treniņā, vai arī nepārmetīšu bērnam komandas neveiksmi;
- es nepakļaušu fiziskam sodam nevienu bērnu;
- es respektēšu bērnu privātumu, piemēram, bez trenera atļaujas neieiešu ģērbtuvē;
- es atturēšos no neatbilstošas sociālo tīklu izmantošanas, tostarp, fotogrāfiju vai komentāru izvietojuma par bērniem vai viņu ģimenēm savās personīgajās lapās sociālajos tīklos (piemēram, Facebook, Instagram, u.c. vai vietnēs) bez pašu bērnu un viņu vecāku atļaujas;
- es dalīšos šaubās par sava bērna vai citu bērnu drošību un labklājību ar treneri vai par bērnu aizsardzību atbildīgo darbinieku vai, ja tāda nav, ar kluba vadību
- pievērsīšu uzmanību jebkādam problēmām vai bažām, kas saistītas ar manu bērnu, un man ir tiesības paļauties uz to, ka pret manām šaubām izturēsies pienācīgi.

VĀRDS/UZVĀRDS:

DATUMS:

PARAKSTS:

13. Pielikums: MEDICĪNAS VEIDLAPA

Šī informācija jāsniedz, pirms bērns dodas tālbraucienā vai braucienā ar nakšņošanu. Tā glabājas pie pavadošajiem pieaugušiem ārkārtas gadījumam un paliek konfidenciāla.

Dažās valstīs ieskaitot Latvijas Republiku medikamentus bērniem drīkst dot tikai veselības aprūpes darbinieki. Tad šajā veidlapā nekas nav jāievada, izņemot kontaktinformāciju un pamatinformāciju par alerģijām utt., ko ārkārtas situācijā var nodot slimnīcai.

BĒRNA VĀRDS:	
Personas kods:	
Jebkuras zināmas alerģijas (piemēram, pārtika, kukaiņu kodumi, zāles):	
Pašlaik lieto zāles: ☐ _Nē ☐ _Jā Ja jā, norādiet veidu un devu: Ņemiet līdzi recepšu kopijas (zālēm) un pietiekami daudz zāļu pasākuma laikam, ieskaitot ceļojuma laiku	
Jebkurš pastāvīgs veselības stāvoklis, piemēram, astma, epilepsija, invaliditāte, zems asinsspiediens, diabēts, migrēna/gībonis/reibonis, depresija/trauksme:	
Visas iepriekšējās operācijas un hospitalizācijas:	
Norādiet veselības apdrošināšanas informāciju: Apdrošināšanas sabiedrības nosaukums: Apdrošināšanas polises numurs:	
Kas, jūsu prāt, vēl jāzina pavadošajiem pieaugušajiem un pasākumu organizatoriem, lai nodrošinātu, ka jūsu bērns ir drošs, aizsargāts, aprūpēts un pilnībā iesaistīts:	

Atļauja lietot parastās zāles

Norādiet, vai piekrītat, ka bērnam tiek dotas bezrecepšu zāles, piemēram, ibuprofēns, paracetamols, aspirīns utt., lai ārstētu biežas slimības, piemēram, galvassāpes un sāpes vēderā. Smagāku slimību gadījumā jūsu bērns tiks nosūtīts kvalificētam ārstam.

- Es/mēs dodu/dodam savu/mūsu piekrišanu, lai mans/mūsu bērns pēc vajadzības lietotu bezrecepšu medikamentus, piemēram, ibuprofēnu, paracetamolu, aspirīnu utt.

- Es/mēs NEdodu/NEdodam piekrišanu, lai mans/mūsu bērns varētu lietot jebkādas medikamentus jebkādu parastu slimību ārstēšanai.

Datums:

Vecāka/likumīgā aizbildņa Uzvārds un Vārds: PARAKSTS:

Vecāka/likumīgā aizbildņa kontakttelefons

Spēlētāja vārds   Uzvārds un vārds: PARAKSTS:

14. Pielikums: VECĀKU PIEKRIŠANAS VEIDLAPA

Šis ir veidlapas paraugs, lai saņemtu vecāku atļauju bērniem piedalīties futbola pasākumos, mediju pasākumos, festivālos, ceļojumos.

Organizācijas/sporta skolas/kluba nosaukums _____organizē [NORĀDĪT PASĀKUMA NOSAUKUMU] un aicina jūsu bērnu piedalīties. Pirms dalības, mums ir nepieciešams iegūt jūsu piekrišanu un svarīgu informāciju, kas palīdzēs aizsargāt jūsu bērnu. Visa informācija būs konfidenciāla un tiks sniegta tikai pieaugušajiem, kuriem tā nepieciešama, lai pienācīgi rūpētos par jūsu bērnu.

Viens vai vairāki pieaugušie pavadīs jūsu bērnu no brīža, kad viņš neatradīsies jūsu kontrolē un atbildībā, līdz viņš atgriezīsies mājās. Viņi būs atbildīgi par jūsu bērna drošību un labklājību visas aktivitātes (ceļojuma) laikā. Paredzams, ka jūsu bērns ievēros saskaņotu uzvedības kodeksu, lai tiktu nodrošināta viņa drošība. Ja jūsu bērns pārkāps uzvedības kodeksu, ar jums var sazināties, lai jūs par to informētu.

Es/mēs (vecāku (-u) vārds (-i)) _____dodu/dodam savu/mūsu piekrišanu mana/mūsu bērna ceļojumam (bērna vārds) _____un _____dalību [NORĀDIET PASĀKUMA NOSAUKUMU UN DATUMUS].

Es/mēs pilnvaroju (-am) (pavadošā pieaugušā vārds) _____būt atbildīgam par manu/mūsu bērnu šīs aktivitātes (ceļojuma) laikā, un pilnvaroju šo personu (-as) pieņemt lēmumus par jebkādu neatliekamo medicīnisko palīdzību manam/mūsu bērnam, kas var būt nepieciešama pasākuma (ceļojuma) laikā, līdz brīdim, kad sazināsies ar mani/mums.

Es/mēs dodu/dodam piekrišanu manam/mūsu bērnam piedalīties plašsaziņas līdzekļu aktivitātēs, kuru rezultāts var būt fotogrāfijas, filmas, videoklipi, audiolentes vai citi formāti ierakstīšanai un publicēšanai drukātā veidā (piemēram, laikrakstos) vai internetā.

Es/mēs NEdodu/NEdodam piekrišanu, lai mans/mūsu bērns piedalītos plašsaziņas līdzekļu aktivitātēs.

VECĀKU KONTAKTINFORMĀCIJA ĀRKĀRTAS SITUĀCIJU GADĪJUMĀ

Vārds:

Alternatīvā kontaktpersona:

Kontakttālrunis:

Vārds:

Adrese:

Kontakttālrunis:

Ja jums ir bažas par sava bērna drošību vai aizsardzību, vienmēr varat sazināties ar [NORĀDĪT VĀRDU UN KONTAKTA NUMURU]

15. Pielikums: MĒRĶA RISKĀ NOVĒRTĒJUMA FORMA

Katru gadu jāveic vispārējs riska novērtējums, taču vienmēr ir lietderīgi veikt atsevišķu riska novērtējumu attiecībā uz konkrētām darbībām, piemēram, braucienu ar nakšņošanu vai turnīru. Patiešām, iespējams, ka šajos gadījumos būs jāņem vērā īpaši apstākļi un problēmas.

Forma ir tikai ieteikums, un ietvertie sadaļas ir jāpielāgo pasākuma specifikai un konkrētajai organizācijai/klubam/sporta skolai. Tāpat kā vispārējā riska novērtējumā, kad apdraudējumi ir identificēti, skaidri jānorāda konkrētais risks bērniem. Piemēram, piekrišanas saņemšanas prakses trūkums var novest pie tā, ka bērni apmeklē pasākumus bez vecāku atļaujas. Pēc tam katrs risks/iemesls jānovērtē skalā - augsts, vidējs vai zems, atkarībā no tā iespējamības. Katram riskam ir jānosaka darbības, kas nepieciešamas tā kontrolei/samazināšanai. Ja riskus nevar mazināt un tie ir lieli, jāpsver pasākuma atcelšana.

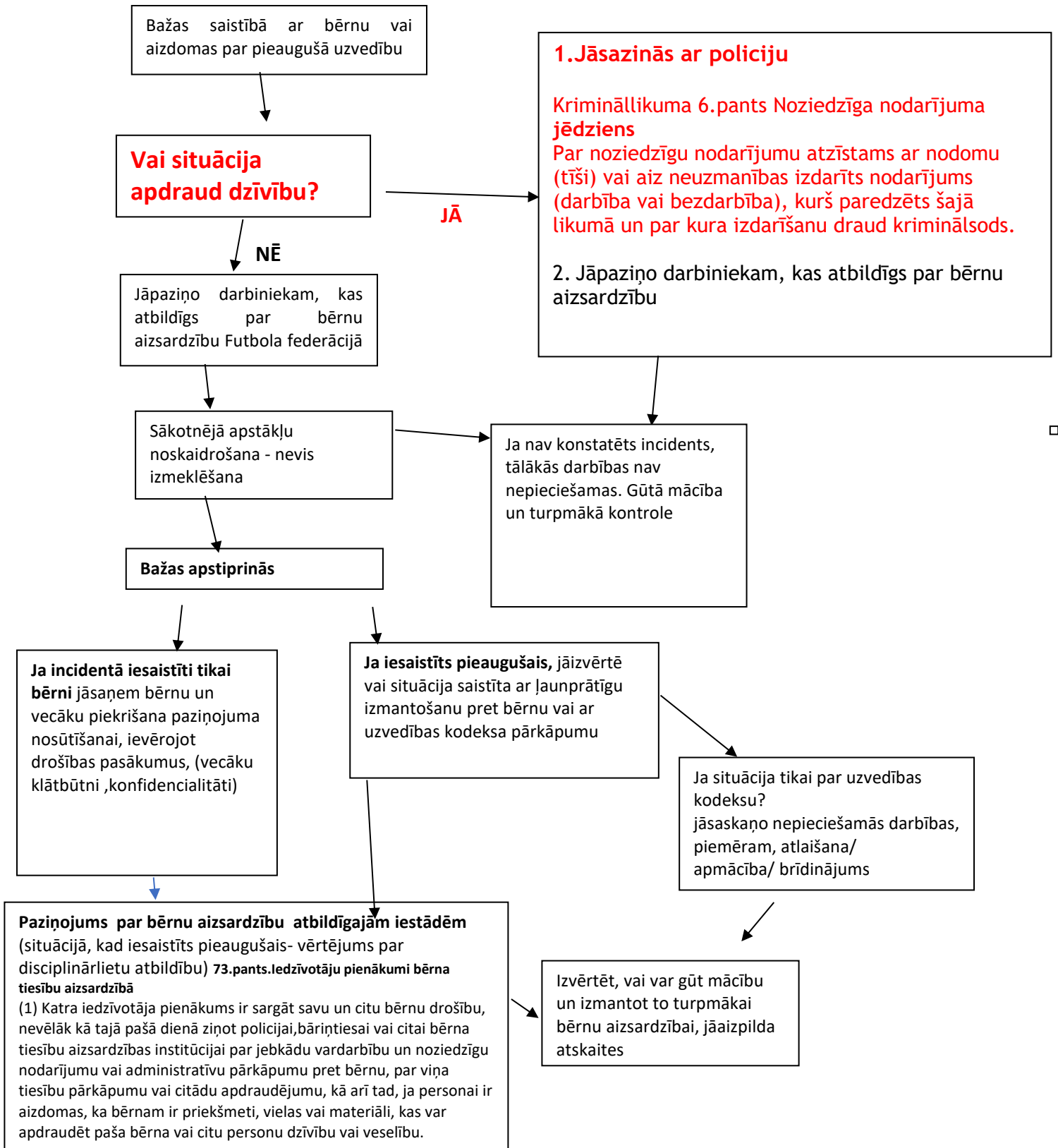
Pasākuma beigās ir vērts analizēt riskus, lai iegūtu noderīgas mācības un atspoguļotu tos turpmāko notikumu plānošanā.

Bažu/ zona	bīstamības	Risks bērniem	Riska līmenis: zems/ vidējs/ augsts (Z/V/A)	Nepieciešamās darbības/ risinājums	Darbības: kad/kas	Analīze pēc aktivitātes/ gūtās mācības
Piekrišanas veidlapas parakstītas un saņemtas						
Atbilstošs uzraudzības līmenis (pieskatītāju un bērnu attiecība)						
Uzvedības kodeksi						
Gatavošanās braucienam						
Gērbtuves/tualetes						
Viesnīcas atrašanās vieta un izmitināšana, ieskaitot sadalījumu pa numuriem						
Robežas un ieejas kontrole objektā						
Bērnu aizsardzības procedūras, tostarp tas, ar ko sazināties						
Ārkārtas kontaktinformācija un medicīniskā informācija						
Vietējās veselības iestādes (aprīkojums)						
Saziņa ar vecākiem par atļaujām un nolīgumiem						
Plašsaziņas līdzekļu notikumi - izmantošanas piekrišanas un atļaujas						
Īpaši norādījumi pasākumam						

16. Pielikums: PAZIŅOŠANAS SHĒMA

Šis ir paziņojuma shēmas paraugs, kas ir noderīgs, lai noteiktu, kā reaģēt uz iespējamiem incidentiem. Paziņojuma shēmas darbības norit vienas dienas ietvaros

17. Pielikums: PAZIŅOJUMA VEIDLAPAS PARAUGS

Šī ir trešās personas paziņojuma veidlapas forma par bērnu aizsardzības incidentu, piemēram, policijas, tiesībsargājošām iestādes vai citas iestādes, kas atbild par bērnu tiesību aizsardzību. Ja paziņojums notiek pa tālruni, šī veidlapa ir jāaizpilda un jāatdod vēlāk, lai būtu rakstveida pierādījums par notikumu.

PAZIŅOJUMA VEIDLAPA - PAR AIZDOMĀM/ INCIDENTU, KAS SAISTĪTS AR BĒRNU AIZSARDZĪBU	
Kam tika nodarīts pāri: Vārds/uzvārds: Vecums: Kontaktinformācija: Bērna vecāku/likumīgo aizbildņu vārdi un kontaktinformācija: Vai bērnam/personai ir īpašas vajadzības?	
Kad? Precīzu vai aptuvenu laiku, tas tika izdarīts:	
Kur? Miniet pēc iespējas precīzu vietu un adresi:	
Kas notika?/iemesls bažām	
Kurš to izdarīja? Vārds/Uzvārds Radniecība attiecībā pret bērnu Kā bērns šo personu uzrunā?	
Tās personas vārds un organizācijas nosaukums, kura aizpildīja šo veidlapu: Paziņojuma datums:	Tās personas vārds un kontaktinformācija, organizācijas nosaukums, kam tiek nosūtīts šis paziņojums:
<i>Kurš vēl zina par incidentu/bažas cēloni? Vai ir kādi liecinieki? Vai kāds cits ir iesaistīts? Ja, jā, lūdzu, norādiet kontaktinformāciju*</i>	
<i>Kāds atbalsts ir sniegts un kādas darbības ir veiktas līdz šim brīdim?*</i>	
<i>Ja jautājums ir par bērnu, vai konkrētais notikums tika apspriests ar bērnu un vecākiem? Ja jā, kāds ir viņu viedoklis? Ja nē, tad kāpēc?*</i>	

*Papildus informācija, kuru nav obligāti jāaizpilda, ja norādītie dati nav Jums pieejami

18. Pielikums: RĪCĪBAS PLĀNA UN PROGRESA UZRAUDZĪBAS VEIDLAPA

Šo veidlapu var izmantot, lai plānotu darbības, kas nepieciešamas, lai izpildītu minimālās bērnu aizsardzības prasības, un lai turpmāk izstrādātu procedūras šajā jomā. To aizpilda katru gadu, bet regulāri pārskata. Rīcības gaitai pašnovērtējuma veidā jāpaziņo par šajā veidlapā nepieciešamajām darbībām.

Veidlapas pamatā ir trīs darbības līmeņi:

- BRONZA - obligāts MINIMUMS;
- SUDRABS - vidējs līmenis;
- ZELTS - īstenota visaptveroša bērnu aizsardzība.

Kā parādīts zemāk, atkarībā no pieejamajiem resursiem klubiem/sporta skolām/organizācijām ir atšķirīgas prasības. Acīmredzami, visas darbības nav iespējams pabeigt uzreiz, tāpēc klubiem/sporta skolām/organizācijām ir jāpiešķir prioritāte tam, kas ļauj pārvarēt vienu līmeni pēc kārtas - no bronzas līdz zeltam.

Var pievienot citas darbības, lai uzskaitītu un atpazītu tās, kas pārsniedz prasības. Piemēram, klubs var izveidot īpašu jauno spēlētāju grupu, lai pārskatītu bērnu aizsardzības pasākumus vai veicinātu procedūru izstrādi, vai arī liels klubs var nolemt izveidot viena vecuma bērnu grupu, kas viens otru atbalstīs un iedrošinās ziņošanu par incidentiem un bažām.

RĪCĪBA UN PROGRESS	Plāna aizpildīšanas/pārskatīšanas datums: Kas ir iesaistīts plāna izstrādē:								
	Masu futbola organizācijām			Citiem klubiem			Plāni nākamajam periodam		
Rīcība	Bronza	Sudrabs	Zelts	Bronza	Sudrabs	Zelts	Zelts Nepieciešamās darbības	Plānotās darbības	Kas/kad
BĒRNU AIZSARDZĪBAS VADLĪNIJAS (BAV)									
BAV saistību paziņojums	x			x					
BAV ir parakstīta un apstiprināta		x		x					
BAV ņem vērā valsts likumus un procedūras, piemēram, ļaunprātīgas izmantošanas definīcijas		x			x				
BAV sastādīta dažādos formātos, piemēram, bērniem, vecākiem			x			x			
BAV izstrādāta/pārskatīta sadarbībā ar vecākiem, bērniem un personālu			x			x			
PAR BĒRNU AIZSARDZĪBU ATBILDĪGAIS DARBINIEKS (BAAD)									
BAAD iecelts/nosaukts	x			x					
BAAD tika apmācīts		x		x					

BAAD kontaklinformācijas augsta publicitāte		x		x				
BAAD specializēta/tālākizglītība vai bērnu aizsardzības speciālista pieņemšana darbā			x		x			
PERSONALS/BRĪVPRĀTĪGIE								
Droša personāla atlase/darbā pieņemšanas pārbaudes/procedūras		x			x			
Droša visu darbinieku atlase/pieņemšanas pārbaudes tiek veiktas saskaņā ar procedūrām		x				x		
Apmācība/instruktāža par bērnu aizsardzības un bērnu aizsardzības tēmu visiem darbiniekiem un brīvprātīgajiem	x				x			
Mācības ar atjauninātām programmām/pārkvalifikācija par bērnu aizsardzības un bērnu aizsardzības tēmu visiem darbiniekiem/brīvprātīgajiem			x			x		
Uzvedības kodekss ir personāla/brīvprātīgo parakstīts		x			x			
Rīcības kodeksu izstrādāja personāls/brīvprātīgie/bērni			x			x		
Īpaši uzvedības kodeksi bērniem un vecākiem			x			x		
MIJIEDARBĪBA AR BĒRNIEM UN VECĀKIEM								
Bērniem tiek sniegta instruktāža/apmācība par bērnu aizsardzības tēmu		x		x				
Vecākiem tiek sniegta instruktāža/apmācība par bērnu aizsardzības tēmu		x		x				
Bērnu aizsardzības informācijas materiāli tiek veidoti bērniem draudzīgā formātā			x		x			
Rīcības kodekss vecākiem vecāku parakstīts			x					
Rīcības kodeksu izstrādāja un parakstīja bērni			x			x		
Bērni un vecāki zina, kā sazināties ar BAAD un paziņot par problēmu	x			x				
MIJIEDARBĪBA AR PARTNERIEM UN PIEGĀDĀTĀJIEM								
BAP iekļauta līgumos ar partneriem un piegādātājiem			x		x			
Apmācība/informācija par bērnu aizsardzību tiek nodrošināta partneriem un piegādātājiem			x			x		
DARBA DROŠĪBA								
Tiek veikts vispārējs riska novērtējums		x			x			
Darbību/aktivitāšu ietvaros tiek veikts riska novērtējums		x		x				

Skaidrs notikumu atcelšanas process, ja tie ir nedroši, piemēram, kad tas būtu jādara	x		x					
Piekrišanas veidlapas paraksta vecāki un bērni	x		x					
Procedūra attiecībā uz uzraudzību un braucieniem ar nakšņošanu		x	x					
Procedūra attiecībā uz tehnoloģiju un sociālo tīklu izmantošanu			x	x				
Procedūra attiecībā uz ģērbtuvēm, ārstēšanu utt.		x	x					
Plašsaziņas līdzekļu procedūra			x	x				
Procedūras izstrādātas kopā ar vecākiem un bērniem			x		x			
REAĢĒŠANA UZ PROBLĒMĀM/BAŽĀM UN DARBS AR CITĀM INSTITŪCIJĀM								
Ziņošanas procedūra (kā un kad), piemēram, izstrādāta paziņošanas shēma		x	x					
Bērnu aizsardzības iestāžu nosaukumi un kontaktinformācija ir pieejama ziņošanai par attiecīgajiem gadījumiem	x		x					
Koordinācija/vienošānās ar iestādēm par ziņošanas procedūrām		x	x					
Ir identificētas specializētas iestādes, kas vajadzības gadījumā var sniegt padomu par bērnu aizsardzību			x	x				
Bažas/brīdinājuma ziņojumi tiek reģistrēti un droši/konfidenciali glabāti		x		x				
Veiktas turpmākās darbības (sekošana) paziņojumiem/pastāvīga saziņa			x	x				
PROGRESA MONITORINGS								
Tika izstrādāts un saskaņots rīcības plāns bērnu aizsardzības uzlabošanai	x		x					
Rīcības plāns bērnu aizsardzības uzlabošanai tiek regulāri pārskatīts un atjaunināts		x		x				
Bērnu aizsardzības pasākumi tiek regulāri pārskatīti (pašnovērtējums)			x	x				
Lietderīgā praktiskā pieredze no incidentiem bērnu aizsardzības jomā tiek atspoguļota pārskatītajās procedūrās un procesos			x	x				
Ārējais/neatkarīgais bērnu aizsardzības procedūru un procesu novērtējums			x		x			

19. Pielikums: Tiesību aktu un uz to pamata izdoto saistošo dokumentu saraksts, kas reglamentē bērnu aizsardzības jomu Latvijā

ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācija (pieejams: https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/lat.pdf)

ANO Bērnu tiesību konvencija (pieejams: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskieligumi/id/1150>)

Latvijas Republikas Satversme (pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>)

Bērnu tiesību aizsardzības likums (pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>)

Bāriņtiesu likums (pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/139369-barintiesu-likums>)

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums (pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/68488-socialo-pakalpojumu-un-socialas-palidzibas-likums>)

Civillikums. Pirmā daļa. Ģimenes tiesības (pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/90223-civillikums-pirma-dala-gimenes-tiesibas>)

Administratīvās atbildības likums (pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/303007-administrativas-atbildibas-likums>)

2006. gada 19. decembrī Ministru kabineta noteikumi “Bāriņtiesas darbības noteikumi” Nr. 1037 (pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/150736-barintiesas-darbibas-noteikumi>)

Ministru kabineta 2017. gada 12. septembra noteikumi “Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā” Nr. 545 (pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/293496-noteikumi-par-instituciju-sadarbibu-bernu-tiesibu-aizsardziba>)

ANO Bērnu tiesību komitejas Vispārējais komentārs Nr. 2 (2002) “Neatkarīgu valsts cilvēktiesību iestāžu loma bērnu tiesību veicināšanā un aizsardzībā” (pieejams: <https://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/cilvektiesibas/bernu-tiesibas/apraksts>)

ANO Bērnu tiesību komitejas Vispārējais komentārs Nr. 7 (2005) “Bērnu tiesību īstenošana agrīnā bērnībā” (pieejams: <https://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/cilvektiesibas/bernu-tiesibas/apraksts>)

ANO Bērnu tiesību komitejas Vispārējais komentārs Nr. 14 (2013) par bērnu tiesībām uz to, lai primārais apsvērumu būtu viņu intereses (pieejams: <https://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/cilvektiesibas/bernu-tiesibas/apraksts>)

ANO Bērnu tiesību komitejas Vispārējais komentārs Nr. 19 (2016) par valsts budžeta izstrādi bērnu tiesību īstenošanai (pieejams: <https://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/cilvektiesibas/bernu-tiesibas/apraksts>)

Rokasgrāmatu par Eiropas tiesību aktiem bērnu tiesību jomā (pieejams: https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_rights_child_LAV.PDF)

Eiropas Padomes stratēģija bērnu tiesību jomā (2016.-2021. gads) (pieejams: <https://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/cilvektiesibas/bernu-tiesibas/apraksts>)

Latvijas Futbola federācijas
Ģenerālsekretārs

Arturs Gaidels